

Luis Fabiano
ja Arjen Robben

:sport

Brasiilia vs.
Holland: kas
tõesti tuleb
kole mäng?
LK 16

:uudised

Liivi lahe
äärde tuleb
väga pikk
rannariba
LK 2, 4

:uudised

Küll Sulg:
Peterburi
eestlased on
väga tegusad
LK 6-7

JUBA
HOMME!

August Kitzberg „Ühe vana „tuuletallaja”
noorpõlve mälestused. I-II”

Eesti Päevalehe ostjale vaid 79 krooni (5,05 €) eest!
Müügikohtade täpne nimekiri www.epl.ee/sari

Eesti Päevaleht

epl.ee

REEDE

2. juuli 2010

HIND EESTIS 1,15 EUR / 18 KR

VÄLISMAAL 2,10 EUR

NR 149

Hinnad: alanud on eurole ülemineku aeg, mille jooksul peavad kõik kaupade ja teenuste hinnad olema tarbijale näha nii kroonides kui ka eurodes

Eurodes näidatud hinnad ei pruugi olla ausad ega leitavad

Suurkauplejatel on hinnad üldiselt õigesti märgitud, vale kurss võib olla väikemüüjail.

Eile kukkus tähtaeg, millest alates peavad kõik juriidilisest isikust kauplused näitama toodete ja teenuste hindu ka eurodes. Kuigi kõik kaupmehed ei jõua kõiki hindu ümber panna ja mõnes kohas pole see ka tehniliselt võimalik, kontrollib kaupmehi tarbijakaitseamet.

Tallinna Kaubamaja on näiteks valinud sellise lahenduse, et osa kaubaartiklite eurodes hind on märgitud hinnasiltidele, osa puhul aga tuleb seda otsida seintele riputatud A4-formaadis tabelitest. „Meil on nii palju kaubaartikleid, et paraku kõiki ei jõua markeerida,” selgitas kaubamaja finantsjuht Marit Vooremäe. Tema sõnul võtab kõikide kaupade hinnasiltide ümberetgemine veel aega ja enne 1. jaanuari ilmselt igal pool eurodes hinnasilti ei näe.

Tallinna tänavatel liikusid eile ka AS-i Signaal töötajad, kes kleepisid üle seniseid parkimistasu märke, lisades kroonidele eurod. Tarbija ei saa hinnaerinevusest eriti kahju ega kasu: keskinna erineb 15-minutilise parkimise hind kahes valuutas umbes kuus Eesti senti. Kohata võib aga ka julgemalt ümardatud hindu, nagu võis näha vanalinna jäätiiseleti (pildil).

Tädi Maali ärgu muretsegu

Tarbijakaitseameti pressiesindaja Hanna Turetski-Toomiku sõnul ei pea kahesuguste hindade näitamise pärast muretsema näiteks eraisikud, kes turul kauplevad. „Kui tädi Maali müüb oma aiast maasikaid, siis kindlasti ei pea seda olema,” ütles Turetski-Toomik. Samuti tehakse mööndusi tanklatele,

KONTROLL

•• Tarbijakaitse inspektorid jälgivad kolme reegli täitmist

Esiteks peavad hinnad olema esitatud kahes vääringus; teiseks peab hind vastama eurokursile 15,6466; kolmandaks peavad hinnad olema ümardatud kolmanda komakoha järgi. Kui näiteks eurohind on arvutatud 1,4099 eurot, siis peab sildil olema 1,41 eurot.

•• Trahvi korra rikkumise eest 30 000 krooni

Kui need nõuded pole täidetud, on tarbijakaitsele õigus teha trahvi kuni 30 000 krooni. Trahvi suurus eurodes pole veel määratud.

mille valgustabloodel ei pea eurohinnad kajastuma, sest see oleks tehniliselt liiga keeruline. Küll aga peavad need hinnad olema kirjas tankurite juures või kassas.

Statoili finantsjuht Veiko Haavapuu kinnitas, et nende tanklates on kasutusel konverteerimistabelid, kus on toodud kütusehinna vahemik kroonides ja nendele vastavad eurohinnad.

Hinnad peavad olema paralleelselt kroonides ja eurodes märgitud kuni 1. juulini 2011, sest pärast eurole üleminekut on kroonihindadel meeldetuletav roll. • Teele Tammeorg

→ Loe ka lk 2

Jäätiseleti vähenähtav eurohind on „oma” kursiga: 25 kr = 2 eurot.

AS-i Signaal töömehed kleepisid eile kõik Tallinna tasulise parkimisala tahvleid kahtede hindadega üle.

Arvamus 2

Uudised 4

Majandus 11

Arkaadia 12

Sport 16

AASTAST 1905

Vigurid eurohindadega

Eilse Eesti Päevalehe esiküljel oli lehe müügihind kahes väeringus: 18 krooni ja kohe selle kõrval ka 1,15 eurot. Esimesest juulist kehtibki kord, et hindasid tuleb Eestis näidata kahes valuutas, nii seni kehtivates Eesti kroonides kui ka 1. jaanuarist kehtima hakkavates eurodes. Eile võiski Tallinnas näha, kuidas hinnasilt oli muudetud või parajasti muudeti. Isegi parkimiskorraldajad kleepisid üle märke, et hind ka eurodes näha oleks. Rääkimata siis muudest kohtadest, kauplustest ja kioskitest.

Tuleks jälgida kolme reeglit: hinnad peavad olema esitatud kahes väeringus, kehtib ametlik vahetuskurs 15,6466 ja ümardada tuleks kolmanda komakoha järgi. Eesti Päevalehe ajakirjaniku eilne jalutuskäik Tallinnas näitas, et kõike kolme reeglit oli siin-seal rikutud. Mõnes kohas polnud eurodes hindu veel väljas. Samuti polnud kurss arvutatud õigesti. Näiteks jäid Eesti Päevalehe fotograafi objektiivi ette jäätisemüüjad, kellel oli jäätise hinnaks märgitud 25 krooni ja 2 eurot, kuigi korrektne oluks 1,6 eurot. Ehk siis eurodes oli hind kallimaks tehtud. Leidus ka näiteid, kus hinnad polnud kõrvuti hinnasiltidel. Näiteks on Tallinna Kaubamaja valinud sellise lahenduse, et osa kaubaartiklite hind on eurodes hinnasiltidele märgitud, osa puhul aga tuleb seda otsida seintele riputatud A4-formaadis tabelitest. Olgu, praegused eksimused, eriti kui kõiki kaupu ei ole jõutud veel märgistada, pole pahatahtlikud, vaid tulevad tõesti praktilistest probleemidest: on vaja ümber seadistada tarkvara, kassasüsteeme ja hinnapüstoleid. Kuid arvestagem, et sellised eksimused võivad kaasa tuua 30 000-kroonise trahvi.

Lõppkokkuvõttes täidab eurodes ja kroonides hinna näitamine kindlat eesmärki. Esiteks tehakse seda ikka selleks, et inimesed harjuksid euroga ja tajuksid paremini, millised hakkavad hinnad eurodes olema. Ilmselt on kaudseks eesmärgiks ka kardetava hinnatõusu vaos hoidmine. Kui kliendid näevad kahte arvu kõrvuti, siis harjuvad nad õige vahetuskursiga, mis omakorda peaks tegema kaupmeestel raskemaks hindasid tõsta, kui euro uue aasta alguses lõplikult tuleb. ●

Kuuma päikese all

Kes teab, kui palju peretülisid on põhjustanud abikaasade erinev arusaam puhkusest: näiteks ühe jaoks tähendab puhkus seda, et päevast päeva ollakse kella 10–18 büroo asemel lihtsalt rannas („Tühja sest päikesepõletusest!”), teine armastab aga vaheldust, seiklust, sõite („Rannas on igav!”). Tänane Eesti Päevaleht kirjutas projektist „Puhkus Liivi lähel”, mis püüab ühendada mõlemad: mõnusa rannas vedelemise ja seiklusliku *road-trip*i. Projekti raames on korda tehtud palju väsinud randu ja inimesi oodatakse rannahüplusele 200 kilomeetri pikkusele rannikule: ühe päeva veedad Valgerannas, ühe Kablis, ühe Salacgriva, ühe Jurmala rannas. Randade vahet on piisavalt vähe maad, et läbida see nii auto kui ka jalgrattaga. ●

EESTI PÄEVALEHT

Vastutav väljaandja ja peadirektor: Mihkel Reinsalu, 680 4400 **Peatoimetaja:** Lea Larin, 680 4400 **Toimetus:** Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **Tallinna uudised** 680 4426, **välisuudised** 680 4455 **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **melu** 680 4544, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: Eesti Päevalehe AS, rg-kood 10138194

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma Eesti Päevalehe AS-i kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

ANSIP ALISTAS Soome peaministri kõnelemismatšil

Eesti oma Nokia – tatraveski

Priit Simson

arvamustoimetaja

Kujutage ette, et olete juubelil. Keegi külalistest kõhatab, koputab kahvliga vastu klaasi ja hakkab kõnet pidama. „Oleme sinuga, hea juubilar, tuttavad juba 20 aastat,” alustab kõnemees harjumuspäraselt. „Oleme ikka külg külje kõrval töötanud, sinuta oleks siin ilmas tõesti keerukas.” Siis tõstab kõneleja häält ja kõne võtab enesekesksema pöörde.

„Viimasel ajal läheb mul päris hästi. Kui mullu oli minu firmas 15 töötajat, siis nüüd on nende arv kasvanud juba 38-ni! Läbi aastate on ettevõtte töötajate rahulolu olnud püsivalt kõrge. Alles mullu suurendasime kasumit võrreldes eelnenud aastaga 45 protsenti!” Külalised ootavad kärsitult, söök jahtub. „Mina ise olen aga vahepeal saanud bürojuhust juhatuse esimeheks.

Võin kindlalt öelda, et vähe on selliseid juhte, kes on nii lühikese ajaga nõnda palju saavutanud!” Aeg kulub, sünnipäevalaps vajub tagaplaanile. Küll aga saame palju huvitavat kuulda kõnepidaja kohta. Kuni käes on hiline õhtu ja tuleb aeg lahkuda.

Miks selline lugu? Üsna samasugune olukord tekkis kolmapäevasel Eesti ja Soome peaministri ühisel pressikonverentsil Stenbocki majas, kus Andrus Ansip jahvatas eetri täis, valdavalt sellest, kui äge riik on Eesti. Auväärne külaline Mari Kiviniemi, kelle pärast tegelikult kohale oli tulnud, jäi suhteliselt sõnakehvaks – aga ega pidu ei saa sellepärast jätta! Kuni oligi pressikonverents läbi.

Avasõnavõtt Ansipilt. Alul Soome turistide tähtsusest, ühistest eesmärkidest Euroopa Li-

Andrus Ansip jahvatas eetri täis, valdavalt sellest, kui äge riik on Eesti.

dus, siis aga pandi peale plaat Eesti konservatiivsest eelarvepoliitikast, sellest, kuidas meil pole pea kunagi olnud suurt eelarvepuudujääki, kui eriline see kõik Euroopa mõistes on. Tõesti, Eesti on nii võimas riik, et annaks või Kiviniemile mõne rahapaki kaasa, nendel ju läheb eelarvepuudujäägi vähendamiseks veel aastaid. Seitsme ja poole minuti järel panin diktofoni kinni, et

hilisemaks Kiviniemi intervjuuks patareisid säästa, aga jutt kestis veel paar minutit kindlasti. Soome peaministri avasõnavõtt vältas kolm ja pool minutit. Esimene ots, pallivaldamise skoor ümmarguselt 3 : 1 Eesti kasuks.

Soome vastu muru

Esimene küsimus ajakirjanikult oli mõeldud rohkem Soome peaministrile, sest puudutas põhjanaabrite rajatavaid uusi tuumajaamu. Kiviniemi kõneleb ligi kaks minutit. Ansip räägib veidi alla viie minuti. Jällegi, ümmarguselt 2 : 1 Eesti kasuks. Teisele küsimusele turisminduse kohta vastab Kiviniemi 15 sekundit, Ansip umbes pool minutit. Taas 2 : 1 Eestile. Viimane küsimus tuleb samasooliste abielu seadustamisest ja Eesti surub Soome täiesti vastu muru. Kui Kiviniemi kõneleb pool minutit, siis meie tatraveski jahvatab kokku pea kolmeminutilise vastuse. 6 : 1 Eestile! Iseenese kroonitud Euroopa meister riigirahanduses on naabri alistanud.

Vastastikuste komplimentide sisu puhul kauplesime kasudega. Nead kiitsid meid eurokriteeriumide täitmise eest, meie neid selle eest, et nad siia turiste saadavad. Mis nende majanduspoliitikat ikka kiita, nad on seal ju keinsiaanid, kes keset kriisi laenu võtavad!

Nädala hakul käisin Pirita jõe ääres trenni tegemas. „Vaikus on kuldne,” lauldi teisel pool jõge kloostrivaremis, kus käis kontsert. Mida nad ka teavad! ●

Kirev gloobus

HÜRRIYET DAILY NEWS
AND ECONOMIC REVIEW

Türgis mälestati Tubinat

●● Eesti helilooja Eduard Tubin, kes veetis enamiku elust Rootsis, poleks eales suutnud uskuda, et tema sünnipäeva mälestatakse riigis, mis on nii kaugel nii tema sünnimaast kui ka pagulusriigist, kirjutas Türgi leht Hürriyet Daily News. Kuid tänu sellele, et helilooja poeg elab Lõuna-Türgis Kaşis, tähistatakse selles väikelinnas juba teist aastat Tubina sünnipäeva kontserdiga. Kaşi amfiteatris esines rahvusvaheline keelpilliorkester, tähistamiseks helilooja 150. sünniaastapäeva. Tubin, keda on nimetatud üheks tähtsamaks 20. sajandi heliloojaks, sündis 1905. aastal Eestis ja põgenes perega 1944. aastal Nõukogude okupatsiooni eest Rootsi. Rahvusvahelise kuulsuse saavutas Tubin aga 1981. aastal USA-s, kus Neeme Järvi juhata tud Bostoni filharmoniaorkester esitas tema 10. sümfoonia.

SVOBODNAJA PRESSA

Võru – vaikuse kehastus

●● Svobodnaja Pressa avaldas reportaazi autoreisist läbi Balti riikide. Teed on Eestis, põhimagistraalid välja arvatud, tühjad. „Võid sõita kümme minutit järjest täielikus üksinduses,” kirjutavad rändajad. „Lõpuks jõudsite eestlaste loodustemplisse – Taevaskotta. Pärast Võrru – vaikuse kehastusse. Huvitav, tänaval polnud peaaegu üldse inimesi, kas tõesti kogu selle linna 15 000-line elanikkond peidab end kodudes? Jätkates teekonda Soome lahe kallastel, külastasime Palmset, Sagadit ja Vihula mõisat. Sees käisime vaid Palmes ja olime imestunud, et seal puudusid järelevaatajad hoopiski. Seepärast võisime istuda ajaloolistel toolidel, katsuda 19. sajandi esemeid ega pidanud kuulma hõikeid „Ärge puutuge!” või „Minge eemale!”” kirjutab Svobodnaja Pressa Venemaalt.

HELSINGIN SANOMAT

Arhiivid vaikivad

●● Lapua Soome–Eesti seltsi juhataja Pentti Kangasluoma kirjutas Helsingin Sanomate arvamusküljel, kui raske on Soome telekanali Yle arhiivist leida Nõukogude-aegset Eestit puudutavat materjali. Kangasluoma arvates ei ole Soome meedial pakkuda piisavalt ajaloolist teavet, sest Soome meedia ja ühiskond ei olnud Eesti riigi ajalooliste muutuste tunnistajaks. Näiteks toob Kangasluoma Eesti laulva revolutsiooni, mille kohta Yle arhiivides informatsiooni ei leidu.

EESTI PÄEVALEHT

Narva mnt 13, Tallinn 10151

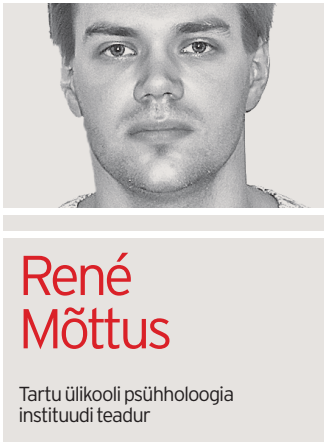
TEL 680 4400; FAKS 680 4401

E-POST arvamus@epl.ee

PALJUD usuvad venelaste iseäralikku iseloomu, teaduslikke tõendeid selle kinnituseks pole

Vene hing: tavaline tubli ja tore inimene

René Möttus

Tartu ülikooli psühholoogia instituudi teadur

Tihti kiputakse eri paigus elavatele inimestele omistama erinevaid loomumadusi. Näiteks on laialt levinud arvamus, et venelasi iseloomustab eriline ja kordumatu loomumaduste muster, mida tähistab salapärane termin „vene hing”.

Mõistmaks, et inimesed erinevad üksteisest, ei pea olema eriline inimestetundja. Mõni on teistega võrreldes kartlikum ja mureseb peaaegu iga võimaliku asja pärast. Mõni torkab silma erilise rõõmsameelsusega ja sooviga seda igal võimalusel teistega jagada.

Sedalaadi inimestevahelised erinevused on isiksusepsühholoogia põhiline uurimisteema. Isiksusepsühholoogid püüavad leida paremaid viise inimeste erinevuste süstemaatiliseks kirjeldamiseks, aga ka nende erinevuste põhjuseid. Samuti püüavad nad teha kindlaks inimeste isiksuseerinevuste tagajärgi.

Venemaa on isiksusepsühholoogidele hea tööpõld. See on pindalalt maailma suurim riik. Geograafiline – ja ka kultuuriline – variatiivsus on seal märkimisväärtne. Vaadake kaarti: Venemaal on võimalik elada nii Euroopa Liidu, Kesk-Aasia vabariikide, Hiina, Põhja-Korea kui ka Jaapani naabruses. Mägedes ja lausmaal, tundras ja stepis, suurlinnades ja väga hõreda asustusega piirkondades. Samal ajal seob kõiki neid inimesi üks ühine joon: nad valdavad kõigjal vene keelt. Nii on Venemaal võimalik uurida väga erinevaid paigus ja tingimustes elavaid inimesi ühes ja samas keeles, muresemata küsimustiku tõlkeerinevuste pärast.

Tartu ülikooli psühholoogia instituudis otsustasime me – Jüri Allik, Anu Realo, Anastassia Trifonova, Helle Pullmann ja allakirjutanu – 2005. aastal seda võimalust kasutada. Käivitasime uuringu, milles lõppkokkuvõttes osales ligi 11 000 vene tudengit 40 ülikoolist, mis paiknesid 34-s Venemaal eri administratiivpiirkonnas.

Karjalast Vladivostokini

Venemaa eri paigus elavate venelaste isiksuseomadusi võrreldes selgus, et elukohal polnud peaaegu mingit mõju. Inimeste isiksuseomadused ei sõltunud sugugi sellest, kas nad elasid Karjalas, Moskvast, Tatarimaal, Adõgees, Burjaatias, Vladivostokis, Sahhalinil või mõnes muus 27-st uuritud piirkonnast. See ei tähenda muidugi, et kõik inimesed oleksid olnud ühesugused –

Unikaalne vene hing tingib paljude arvates Venemaa erilise staatuse teiste riikide seas.

Keskmine venelane on isiksuseomaduste poolest täiesti tüüpiline maailmakodanik.

lihtsalt elukohal polnud erinevustega peaaegu mitte mingit pistmist.

Niisiis, venelased kaldusid isiksuseomaduste poolest olema ühtviisi venelased kõikjal Venemaal. Järgmine samm oli küsida, missugused paistavad venelaste isiksuseomadused muu maailma taustal. See ei olnud lihtsalt niisama küsimus. Laialt on levinud veendumus, et venelasi iseloomustavat kordumatu vene hing. Just seesama unikaalne vene hing tingivat paljude arvates ka Venemaa erilise staatuse teiste riikide ja ühiskondade seas. Venelased on erilised ja muu maailma lahendused – näiteks demokraatia – ei pruugi neile sobida.

Kummati ilmnes, et luust ja lihast venelaste isiksusetestide keskmised tulemused olid väga sarnased paljudes teistes maades saadud keskmiste tulemustega.

Uurisime 30 isiksuseomadust ja mitte ühegi puhul neist ei erinevad venelaste keskmised tulemused märkimisväärselt paljude teiste maade keskmisest. Maakeeli öeldes tähendab see, et keskmine venelane on oma isiksuseomaduste poolest täiesti tüüpiline maailmakodanik.

Kirjanduses on vene hingest korduvalt värvikaid portreid maalitud: näiteks Dostojevski

vürst Möškin või Gontšarovi Oblomov. Püüdsime selle kirjandusliku ettekujutuse vene hingest tõlkida samade isiksuseomaduste keelde, mida olime uurinud luust ja lihast venelaste puhul. Kõrvutades kirjanduslikku portreed tegelike venelaste isiksuseomadustega ei ilmnenud vähimatki sarnasust.

Kui kirjanduses kaldutakse prototüüpset venelast kujutama melanhoolse, passiivse, omakasupüüdmatu ja tahtejõuetuna, siis võrreldes muude maailma paikade inimestega olid tegelikud venelased hoopistükkis õige pisut vähem aldis kurbusele, distsiplineeritumad, toimekamad ja enesekesksamad. Kirjanduses kujutatakse prototüüpse venelasena üsna isevärki tegelast, kellel on tüüpilise venelasega väga vähe ühist.

Võib väita, et tõenäoliselt otsisime me vene hinge valest kohast. Võib-olla ei saagi venelasi kirjeldada samade loomumomaduste kaudu, mida sobib kasutada teiste inimeste puhul? Võib-olla moodustavad vene hinge olemuse unikaalsed omadused, mida pole teiste rahvuste puhul üldse võimalik täheldada? Seda võimalust arvestades püüdsime kirjanduse põhjal töötada välja mõned vene-spetsiifilised loomumomadused (äärmuslikkus, saatusele alistumine ja eneseohverdus).

Lisaks tavapärastele – s.t. kõikjal maailmas elavate inimeste kirjeldamiseks sobivatele isiksuseomadustele hindasime inimeste erinevusi ka kirjeldatud vene-spetsiifiliste omaduste puhul. Teiste maade võrdlusandmeid nende spetsiifiliste

omaduste kohta küll polnud, aga kui need tõepoolest väärinuks eraldiseisvate isiksuseomaduste tiitlit, siis pidanuks need venelaste hulgas varieeruma sõltumatult tavapäraest omadustest. Seda ei ilmnenud. Seega polnud neis omadustes midagi vene-spetsiifilist ja need sobinuks tõenäoliselt samavõrd hästi iseloomustama ka kõigi teiste rahvuste esindajaid.

Vene hinge taga tavaline isik

Muu hulgas palusime ka vene tudengitel kirjeldada tüüpilist venelast. Ilmnes, et tudengite vaist oli tunduvalt täpsem kui kirjanikel. Nimelt langes tudengite sõnastatud vähem värvikas tüüpilise venelase portree arvestataval määral kokku tegelike, luust ja lihast venelaste keskmiste isiksuseomadustega. Küll mitte täpselt, aga sarnasus oli täiesti olemas.

Kokkuvõttes võib öelda, et isiksuseomaduste poolest on venelased täiesti tavalised inimesed. Osa Venemaal elavaid inimesi on ühesugused, osa teistsugused. See, et nad on rahvuselt venelased, ega see, kus nad Venemaal elavad, pole nende loomumomadustega peaaegu üldse seotud. Mõnikord on püütud venelastele omistada kordumatut vene hinge, mis muutvat nad teiste rahvuste esindajatega võrreldes eriliseks. Ehkki väga paljud usuvad venelaste iseäralikku iseloomu, ei leidu selle kinnituseks peaaegu üldse teaduslikke tõendeid. Pigem on tõendeid selle kohta, et keskeltläbi on venelased samasugused inimesed kui eestlased, prantslased või ameeriklased. ●

EESTI „NAFTATÖRJESTRATEEGIA” sisuks on soomlaste ära kasutamine: küll nemad tulevad ja aitavad

Eesti puudulik reostustõrjevõime

Agni Kaldma

Eestimaa Looduse Fondi naftaprojekti juht

Mehhiko lahe naftakatastroof on eestlaste jaoks muutunud igapäevaste välisuudiste osaks. Kahjuks pole seda muret tekitavat pilti kuigi raske Läänemere konteksti kuvada. On ju ulatuslik merereostus Eesti hädalokkordade analüüsi kohaselt oht number üks, mille tõenäosust on hinnatud kategoorias „suur /

väga suur” ning tagajärgi „rasked / väga rasked”. Veelgi enam tekitab muret ülemaailmne tendents (ka Eestis) ohtusid alahinnata ja kõike ilustada.

Eesti on Läänemere idarannikul asuvast kolmest Balti riigist kõige enam murega seotud. Arvukate lahtede, poolsaarte ja saarte tõttu on riigi rannajoon 3794 kilomeetrit pikk. Saarte ja laidude arv Eesti rannikuvetes ulatub 1500-ni. Siseministeeriumi hädalokkordade analüüsi järgi on tõenäoline, et naftaõnnetus võib siin toimuda üks kord ühe kuni kümne aasta jooksul. Suurimas ohus on Soome laht kui tiheda laevaliiklusega piirkond, kus ristuvad Soome, Rootsi ja Eesti sadamatest väljunud ning nendesse suunduvate reisi- ja kaubalaevade ning naftatanke-rite teed. Ulatuslikke (üle 50 tonni) merereostusi toimub Eestis keskmiselt kolm kümne aasta jooksul. Väiksemad reostused, mis on põhjustatud laevadelt tahtlikult reostusaine merre laskmisest, avastatakse pidevalt. Näiteks 2007. aastal avastati kokku

99 merereostusjuhtu. Tahtlikult pilsivee merre laskmise juhtude arv näitab kasvutrendi.

Eestis pole olukord parem kui potjomkinlus Mehhiko lahe katastroofi lahendamisel. Koostatud on küll analüüse, arengukavu ja plaane, kuid nende järgimine jätab kõvasti soovida. Hil-

Eestis loodetakse, et midagi ei juhtu ja kui juhtub, küll siis Soome tuleb ja aitab.

juti võis näiteks lugeda uudist, et riik on valmis USA-d abistama, andes naftatõrjeks oma poome. Tegelikuses ei ole muidugi tegemist riigiabi, vaid äritehinguga, mille üks osapool on Lamor Corporation, erafirma, kes on Eestile nimetatud varustuse müünud ja ostab nüüd eri riikidest Mehhiko lahe õnnetuse tõrjumiseks sama varustust kokku.

Piirivalveosakonna mereoperatsioonide büroo juhi Harry Kat-tai sõnul saadetakse esialgsete

andmete kohaselt USA-sse kaks-kolm kilomeetrit tõrjepoome, mille tõttu ei kahane Eesti enda tõrjevõime, kuna alles jääb veel mitme kilomeetri jagu poome. Tegelikuses oli eelmise aasta seisuga piirivalvel üldse kokku 2,7 kilomeetrit avamere poome ja 4,2 kilomeetrit rannikulähedasi poome, kuid viimasena nimetatuid ei ole artikli järgi küsitud. Alles jäävate kilomeetrite arvu pole millegipärast samuti avalikustatud, mistõttu tekib kahtlus, et uute poomide saamise ahnuses ja Eesti riigile omases lootuses, et meiega ei juhtu nagunii midagi, jääb Eesti vahepeal ka elementaarsest tõrjevõimest ilma.

Just sellesama suhtumise pärast oleme pärvinud põhjanaabrite soomlaste kriitika. Eesti enda naftatõrjevõime on vilets, me pole üksi võimelised täielikult likvideerima isegi teise astme reostust. Soomlased kritiseerivad Eestit seetõttu, et siin loodetakse ainult selle peale, et midagi ei juhtu ja kui juhtub, küll siis Soome tuleb ja aitab.

Kahjuks pole merele riigipiiri tõmmata võimalik ning Eesti vetes toimunud naftareostus ohustab ka Soome rannikut. Seetõttu on abistamine Soome enda huvides ja Eesti kasutab soomlaste sundseisu lihtsalt ära, omamata ise vajalikku reostustõrjevõimet.

Murtud lubadus

Aastaid tagasi lubas valitsus luuanna õlifondi, mis tähendab, et iga Eestit läbiva naftatonna pealt peaks laekuma raha, mille eest omakorda hangitaks reostustõrjeks vajalikke seadmeid. Õlifondi loomine Eesti kontekstis oli kõne all peamiselt seoses 2006. aastal toimunud Loo-de-Eesti naftaõnnetusega. Tookord hõlmas reostus looderannikul ligi 35 kilomeetri pikkust rannariba, hukkus 20 000–30 000 lindu. Meedias kajastati juhtumit, kuidas alles mitu päeva pärast reostuse avastamist ning päästetöötajate ja vabatahtlike kohale jõudmist saabus reostuspiirkonda valitsuse vastutaja, keskonnaminister, kellel oli millegi-

pärast kaasas asjasse mittepuutuv president. Istuti suupistelauga taga ning vaadati surevaid lindi ja määrdunud päästjaid.

Igal juhul teatas valitsus pärast seda naftaõnnetust selge sõnaga õlifondi loomise vajadusest. Peaminister ütles avalikkusele kindlalt: õlifond tuleb. Täpsustamata, millal. Õlifondi eelnõu käis mitu korda kooskõlastusringil ja seda muudeti vastavalt ministriumide ettepanekutele, kuid viimasel korral 2007. aasta alguses ei peetud vajalikuks eelnõu isegi enam arutama hakata. Muidugi oli Loo-de-Eesti katastroofi kära selleks ajaks väibunud ja muretu suhtumine taas võimust võtnud. Ehk – õlifondi lubati, lubadus unustati ja 2010. aasta keskpäigas on seis selline, et fondi pole kusagil.

Me ei ela enam ammu Nõukogude Liidus, kus probleem likvideeriti selle eitamisega. Inimestel on õigus teada, mis nende elu mõjutab, ja valitsusel on kohustus neid sellest adekvaatselt teavitada ja lubadustest kinni pidada. ●

Eesti edendab koos lätlastega enneolematut rannahüplust

FOTO: REIN SIKK, GRAAFIKA: RAIMO REIMAN

TURUNDUS

Naabrid meelitavad üheskoos turiste ligi kahesaja kilomeetri pikkusele rannaalale.

Rein Sikk
Häädemeeste-Kabli-Ainaži-Salacgrīva

„Uskumatul!” hüüavad leedulas-test kalamehed Gediminas ja Arturas Kabli rannas paati veest välja tõmmates. Paari aasta eest külastatud Kabli on nende jaoks muutunud tundmatuseni alates vetelpääste-, vaate- ja linnutornist ning lõpetades pisikese promenaadi ja riietuskabiinidega. Kehakinnituskohast ja duširuumidest rääkimata.

Gediminas ja Arturas on koos oma paadi ja õngelaadungiga tüüpilised *beach hopping*’u ehk rannahüpluse harrastajad. Üks päev veedetakse ühes rannas, järgmine juba teises. Ja nii sadu kilomeetreid järjest.

Kui mujal maailmas on rannahüplust tuntud puhkuseveetmise viis, mille käigus külastatakse kümneid randu samas piirkonnas, siis Eesti ja Läti käivitavad projekti esmakordselt. Hüplusala pikkuseks on muljet avaldavad 200 kilomeetrit alates Jürmalast ja lõpetades Valgerannaga.

Rannad said korda

Ligi kaks miljonit eurot Eestisse ja Lätisse toonud projektiga on korda saanud suur hulk väsinud randu, rääkimata vetelpäästjate koolitamisest. Turistide hulgas levitatav rannahüpluse teatmik pealkirjaga „Puhkus Liivi lahe rannal” on näide, kuidas valdade omavaheline kemplus turistide pärast on asendunud ühistööga. Lisaks ajaveetmisvõimalusele kordatehtud randades tutvustatakse üheskoos 75 kultuuriobjekti randade ligiduses. Näiteks Jürmala vaatamisväärsused, muuseumid ja veepark, liivaluidetest amfiteater Garcimās, valge liivaluide Saulkrastis, Münchhauseni muuseum Dunte mõisas, Konstantin Pätsi sünnikoht Tahkurannas, Jõulumäe tervisespordikeskus jne.

Projektis „Puhkus Liivi lahe rannal” osalevad Jürmala, Car-

Kabli randa tõi Liivi lahe rannahüpluse projekt neli miljonit krooni, mille kasutegur väljendub kas või triiki autosid täis olevas parkimisplatsis.

Rand

Mis on rannahüplus?

- Eesti Päevaleht pakub välja uudissõna - rannahüplus, mida kasutada ingliskeelse mõiste *beach hopping* asemel.
- Kõigile on teada turismibussid *hop on hop off* ehk „hüppa peale, hüppa maha”. Seda bussi kasutades saab ühe piletiga suvalises kohas maha minna ja jälle peale tulla.
- Rannahüplus ehk *beach hopping* on aga mujal maailmas ammu levinud puhkuseveetmise viis, kus ühe rannapuhkuse jooksul hüpatakse oma autost välja paljudes randades. R. S.

nikava, Saulkrasti ja Salacgrīva vald Lätist ning Häädemeeste ja Audru Eestist. Teist nii laiahaardelist ühisprojekti pole Eesti ja Läti varem koos korraldanud.

„Igal siinkandi perel võiks tuttava soomlase kõrval olla ka tuttav lätlane,” arvas Audru vallavolikogu esimees Siim Suursild, kes kohapealse projektijuhtu hinnaga investeeris Valgeranna kordategemiseks ligi kolm miljonit krooni. „Kui vastses parklas on praegu neljasaja auto ringis, siis näitab see ettevõtetu õigsust,” kostis Suursild.

Kabli vallavanem Urmas Aavo on rahul, et rannaehitusi tehakse suudetud säilitada kohalik märgala, mis sai uhked sillad.

„Nüüd pakume seal igal öhtul rahvale väikest oõmuusikat ehk tõeliselt kena konnkontserti,” rõõmustas ta.

Lätimaa Salacgrīva asula turismiinfopunkti juhataja Juris Zālītise valdustes on ka kesk kõige palavamat suvepäeva

Kahe miljoni euro eest on Eestis ja Lätis korda saanud hulk superrandu.

hulk rahvast, kellest paljud uudistavad just Eesti poole puhkusevõimalusi, rääkimata oma valla randadest, mida on kokku ligi 70 kilomeetrit. Ka

sinna jõudis euronah. „Et naabrite rannad eestlastele ja lätlastele veelgi oõmasemaks saaksid, plaanime tulevikus ka kogu Liivi lahe kultuurikalendri väljaandmist ja rattamaratoni Jürmalast Audruni,” rääkis Zālītis.

Kõik kolm meest kiitsid hooliga Jürmalas saadud vetelpäästekoolitust, tänu millele õpetati veeohutust ka sadadele kohalikele koolinoortele.

Tulevikukavades on ühiselt turustatava ala pikendamine Haapsalust Kurzemeni. Leedulasest kalameest Gediminase ja Arturase arvates võiks ühistöö aga ulatuda kuni Klaipedani välja. ●

Eurokampaania hanke põrumine lõi ministeeriumi plaani sassi

REKLAAM

Eesti Päevaleht kirjutas paari nädala eest, kuidas rahandusministeerium oli sattunud pikantsesse olukorda seoses enne euro kasutuselevõttu korraldada kavatsetud ühisraha reklaamikampaaniaga. Ministeerium korraldas hanke leidmaks ettevõtet, mis viiks ellu 4,5 miljonit krooni maksva kam-

paania. Kuid võitjaks valitud Age Reklaam OÜ tulemuse vaidlustasid kaks samal hankel osalenud konkurenti.

Eile sai teatavaks riigihangete ameti vaidluskomisjoni otsus, millega otsuse peale kaebajaid esindanud tuntud reklaamifirmade Tank Grupp ja Idea taotlused rahuldati, ehkki protseduurilistel põhjustel. Kuna seda otsust saab nüüd omakorda 14

päeva jooksul kohtusse kaevata, ei tohi rahandusministeerium selle aja jooksul vaidluse alla sattunud hanke osas mitte midagi ette võtta. Lubatud ei ole sõlmida lepinguid ega korrektselt uuesti võitjat välja kuulutada.

Ministeeriumi esindajad pidid eile seetõttu tunnistama, et neil tuleb oma senistes plaanidesse kibekiiresti korrektiive teha. „Osa hankes plaani-

tud tegevusi oleks pidanud algama juba juulis. On selge, et hankes plaanitud mahuga tegevusi pole võimalik sellisel kujul enam ellu viia. Ja seetõttu ei saa ka sellistel tingimustel Age Reklaam OÜ-ga lepingut enam teha,” nentis ministeeriumi eurokommunikatsiooni projektijuht Ingvar Bärenklau.

Plaan B

Kuid Bärenklau kinnitas, et tekkivad tõrgetest saadakse kõigele vaatamata üle. „Käivitub plaan B,” sõnas ta. „Reklaamikampaania viiakse kindlasti läbi. Hankes küsiti korraga palju tegevusi,

nüüd peame vaatama, kas neid saab teisiti hankida.”

Kuid trall 11 miljonit krooni maksva valitsuse euroteavituse ümber ei piirdu sellega. Keskerakondlased on esitanud arupärimise rahandusminister Jürgen Ligile, soovides teada, kas euro teavituskampaania raha eest ostetakse joonlaudu või rasvakriite. Samuti päritakse, miks ikkagi plaanitakse osta suurem kogus nn eurokalkulaatoreid. „Kas teie hinnangul puuduvad Eesti rahval piisavad teadmised ja oskused teha iseseisvalt matemaatilisi tehteid?” küsivad keskparteilased. ● Raimo Poom

OSTULAINE

ROCCA AL MARE KESKUSES

Suured allahindlused 28.06-31.07.
Enneolematult head hinnad!

ABC Design
VANKRIKOMPLEKT
"Rodeo"

3690.-

Kaks Karu (tavahind 7130.-)

9.-11.07 SÜVEMADIN

kõik kaubad **-30%**

Vaid Rocca al Mare kaupluses!
Home4you

RANNA- JA LIIVAKASTI
MÄNGUASJAD **-20%**

SÜVEKÄRUD **-20%**
Cipollino

KEVAD-SÜVE
KAUBAD

kuni 30%

Denim Dream

SÜVINE
KOLLEKTSIOON

-30%

Camel Active

KEVADKOLLEKTSIOONI
TOOTED

-50%

Finlayson

UUS TRENDIKAS
KOLLEKTSIOON!

Eelmine kollektsioon allahindlusega
30%, 50% ja 60%

Charles&Keith

Rohkem pakkumisi Rocca al Mare keskuse kodulehel ja kaupluses.

www.roccaalmare.ee

 ROCCA
AL MARE

Külli Sulg: Peterburi Jaani kirik aval

Intervjuu

Kärt Anvelt
vanemtoimetaja

Peterburi Eesti Seltsi juhatuse liige ja Peterburi Jaani koguduse esindaja Külli Sulg kinnitab, et Jaani kiriku ukсед avatakse veebruaris kõigi raskuste kiuste.

● **Kui palju eestlasi Peterburi kogukonnas praegu üldse on?** Enne revolutsiooni elas Peterburis 50 000 eestlast, kuid praegust täpset arvu on võimatu öelda. Viimasel rahvaloendusel 2002. aastal küsimust rahvuse kohta ei olnud ja ainult Eesti patrioodid, sealhulgas ka mina, lisasid ankeedi andmetesse, et on eestlased. Linnade kaupa arvestust rahvaloendusel ei tehtud, aga üle Venemaa panid end eestlastena kirja 26 000 inimest. ● **Peterburi puhul räägitakse siiski praegu 3500 eestlasest.** Võimalik, aga statistikaandmetest ma seda arvu ei ole leidnud. Ma armastan ametlikke andmeid. Arvan, et kunagi, umbes kümme aastat tagasi, oli meid 5000. Nüüd ehk 2000–3000 ümber. Aktiivselt osaleb Peterburi Eesti Seltsi korraldatavatel suurüritustel umbes paarsada inimest.

● **Kui aktiivsed te üldse olete? Mida eestlaste kogukonnas teete?** Esindan Ülemaailmses Eesti Kesknõukogus kõiki Venemaa eestlasi ja võrreldes aruannetega, mis sõsarseltsidest igal aastal saadetakse, võin öelda, et Peterburi eestlased on väga aktiivsed. Meil on oma laulukoor, tantsuansambel, käsitööring, eesti keele kursused lastele ja täiskasvanutele. Samuti igakuised jumalateenistused tänu pastor Enn Salvestele. Võrdluseks: Moskvas toimub jumalateenistus vaid kord aastas.

Meie tegevuses on paralleelselt kaks suunda. Üks on meie omavaheline, eestlusega seotud, teise eesmärk on esindada Eestit ja eestlasi Peterburis. Peterburi linn sai möödunud aastal UNESCO auhinna tolerantsuse eest, linnas tegutseb rahvuste maja, kus on esindatud kõik rahvused. Kõigile ülelinnalistele üritustele kutsutakse ka vähemusrahvuste esindajaid. Peterburi eestlased osalevad alati eesmärgiga tutvustada eesti kultuuri.

Meie naised, keda kutsume küll tüdrukuteks, tikkisid endale ise rahvariideid. Teadagi on aga Eesti rahvariided ju eri kihelkondadest, need on väga värvikad ja meeldivad kõigile.

● **Põhjuseks on siis värvikirevus?**

(*Naerab.*) Usun, et mitte ainult see. Ikka meie suhtumine. Ja eestlastesse suhtuvad tavainimesed siin väga hästi.

● **Isekskiskis peate te ju ka muid regulaarseid üritusi?**

Traditsiooniliselt peame keelepäevi, sellel aastal on nende 10 aasta juubel. Kaks korda aastas, kevadel ja sügisel, koristame

Smolenski kalmistut. Seal, kuhu on maetud Wiedemann (*keeleteadlane Ferdinand Johann Wiedemann – toim*). Paigaldasime Wiedemannile uue mälestuskivi G. F. Parroti haua kõrvale, sest Wiedemanni haud on hävitatud – sinna ehitati tuletõrjedepoo. Ilusast mustast marmorist ausammas võeti maha ja viidi kusagile... See oli muinsuskaitse all, aga läks lihtsalt kaduma. Kujutate ette? Korraldame temaatilisi õhtuid, viimased olid pühendatud Georg Otsa ja Raimond Valgre loomingule.

● **Kas saate kusagilt toetust ka või käib kõik oma initsiatiivist?**

Jah, rahalist toetust saame rahvuskaaslaste programmi alusel. Tegemist on projektipõhise toetusega ja eelkõige on need seotud Eesti külastustega. Näiteks laulukoor Kaja käis just Tartus vaimuliku muusika festivalil, eelmisel aastal osales meie tant-surühm Neevo ESTO-l, jällegi tänu toetusele Eestist. Kuna meil ei ole enda ruume, siis...

● **... need tulevad ju renoveerimisel olevasse Peterburi Jaani kirikusse!**

Kindlasti, sest kirikut ehitatakse ka meie jaoks. Meil on ju kodu vaja! Kogu probleem ongi selles, et ilma selleta kaotame võõrsil inimesi ja sidemeid. Iga kord on üritused eri kohtades, iga kord tuleb otsida uusi ruume. Püüame neid saada tasuta, tutvuste ja sõprussidemete kaudu. Aga maailm muutub nii kiiresti, kõige aluseks on saanud raha. Võib-olla mõnes suhtes on inimesed ka veidi rikutud ja ärahellitatud, nad on harjunud, et kõike saab ilma, nagu sotsialismi ajal.

● **Eks ka Eestis ollakse harjunud vana kombe kohaselt raha niisama saama, kuigi tõsi, seda kohtab järjest vähem.**

Jah, Eestis hakkab see kaduma, kuid Venemaa inimestel on see sügavalt sees. Minu jaoks pole veel selge, kas valitsuse kursi järgi oleme me sotsialismis või kapitalismis – pooled on ilmselt esimeses, pooled teises.

● **Seda ei tea Venemaal vist keegi?**

Valitsuse poliitika ei ole selles suhtes tõesti selge. Sotsiaalsed probleemid on nii sügavad ja vaeseid on nii palju, et 50% kindlasti peab olema sotsialismis, et ära elada (*naerab*).

● **Viitasite eesti keele kursustele. Kuivõrd on eesti keele oskus ja rääkimine perekondades säilinud?**

Perekondades suhtleb vabalt eesti keeles ehk 50% kogu eestlaskonnast. Üsna normaalne. Ma pean muidugi ütlema, et see on vanem põlvkond. Aga on ka tublisid noori, kes on Venemaal sündinud ja kelle vanemad on Venemaal sündinud, kuid kes valdavad eesti keelt.

Oma üritustel ja kohtumistel püüame rääkida ikka eesti keelt, aga lõpetuseks teeme alati kokkuvõtte vene keeles, et kõik aru saaksid ja et inimesed midagi segamini ei ajaks. Mulle öeldakse töö juures ikka, et eesti keel on tohutult kiire keel: kuidas sa küll ühe minutiga nii palju jõuad ära rääkida? Elu näitab, et kui sa iga päev keelt ei kasuta, muutub ta võõraks.

● **Mis keeles te mõtlete?**

Oleneb olukorrast. Tegelikult ikka eesti keeles. Aga kui ametiasju ajan, siis vene keeles. Ma ajan siiani segi sugu *on-ona*, kui hakkam eesti keeles mõtlema. Eesti keeles ju sugude vahet ei ole. Eesti keel on laulev ja püüan ka vene keelt laulvamaks venitada: *sdelalaaaa* jne. Siis saan vastuseks: *a ja ne ona, ja on*. Siis viskan käega ja vastuseks on: *kakaja raznitsa!*

● **Kus te töötate?**

Kunagi töötasin kirjastuses Aurora, nüüd olen erafirmas, küll mitte oma erialal. Olen personalijuht.

● **Missugune on teie taust? Te pole ju Venemaal sündinud?**

Ei, olen Pärnus sündinud ja Koidula kooli lõpetanud. Mu vanem õde läks suunamisega Peterburi ülikooli matemaatikat õppima – sisseastumiseksamid tuli sooritada Tallinnas eesti keeles. Sõitsin koolivaheajal talle külla ja armusin Peterburi linna.

Otsustasin õe eeskujul ka ise minna õppima Peterburi ülikooli. Kuna ma vene keelt hästi ei vallanud, reaalainetes ka eriti tugev ei olnud, valisin soome filoloogia. Tookordki sain ülikooli soome filoloogia teaduskonda sisse kolmandal katsel. Edasi läks nagu ikka: armastus, abielu, lapsed. Nõukogude ajal polnud erilisi probleeme: Leningradi–Pärnu Ikarus-bus-side juhid olid mulle kõik tuttavad, üliõpilasele maksis pilet kolm rubla ja 87 kopikat. Kui Leningradi elust kõrini sai, istusid bussi ja olid hommikul Pärnus. Algul töötasin Inturistis, pärast olin kirjastuses Aurora soome keele toimetajaks, tõlkijaks ja korrektoriks. Aga siis tuli perestroika...

● **... ja kõik läks viltu?**

Nojah, võib ka nii öelda. Kohe selgitan, miks. Eesti taasiseseisvumisega muutusime autoomaatselt väliseestlasteks. Kukkusime Eestist ära ega saanud midagi teha, et n-ö endisi aegu tagasi saada – piir oli järsku

EESTLUSEST

Peterburis on laulukoor, tantsuansambel, käsitööring, keelekursused.

vahel. Siis tekkiski masendus: kus meie juured siis on, kes ja kus me üldse oleme?

Midagi tuli ette võtta ja nii me siis tegimegi Moskva Eesti Seltsi tollaegse esimehe Riho Nõmikuga 1990-ndate lõpus Eesti valitsusele pöördumise ettepanekutega eestluse säilitamiseks Venemaal. Meie ettepanekud saidki rahvuskaaslaste programmi aluseks. Eestis hakkasid sellega kohe tegelema Jüri Trei välisministeeriumist ja Madis Järv kultuuriministeeriumist. Ja asi hakkas liikuma. Ma ei uskunud, et saame Eesti riigilt sellise positiivse suhtumise osaliseks! See programm töötab nüüd kõigi välismaal elavate eestlaste heaks.

Kui me omavahel ei suhtleks, siis läheb nii, et kuna Eesti on kiiresti edasi arenenud, ei ole ta suuteline meid, Venemaa eestlasi, enam mõistma. Teil on siin PIN-kalkulaatorid, sülearvutid

Tänutäheks valitsuse toetuse eest Peterburi Jaani kiriku taastamisele andis Külli Sulg peaminister Andrus Ansip

jne. Meil ei ole rohkem kui pooltel isegi internetti, mobiile samuti! Aga see on Venemaa jaoks nii normaalne. Me ei ole ärahellitatud ja kapriissed.

● **Kas Eestis elavad eestlased on?**

Eestlased on peale seda kümmet aastat ilusat elu veidi kapriissed jah. Ja ma küll ei näe, et teil oleks siin eriti raske kriisiperiood. Venemaal on elu palju raskem.

● **Minnes Peterburi Jaani kiriku juurde tagasi: kas teie olete seal juhatuse esimees?**

Elnu pikka aega kiriku juhatuse esimees, aga meie põhikirja järgi saab juhatuse esimees olla ainult pastor. Ingeri kiriku seaduste järgi ei tohi aga pastor olla naine ja seetõttu on Ingeri kiriku piiskop Aare Kuukauppi ametlikult meie juhatuse esimees, tegelikult ajan asju mina.

● **Nii et te ei kuulu Eesti luteri kiriku alla?**

Kogudus taasasutati Peterburis 1995 ja registreeriti tõepoolest Eesti kiriku alla. Kuna aga Eesti luteri kirik ei olnud Venemaal registreeritud, läksime me 1999. aastal Ingeri kiriku alla. Kogudus ei saa eraldi eksisteerida, ta peab kuuluma mingi kiriku koosseisu.

● **Kuidas kiriku renoveerimine üldse pihta hakkas? Esimesed toetused tulid ju Eestist?**

Jah, Mart Laari valitsuse ajal saime esimesed 200 000 krooni.

Jüri Trei oli Peterburis konsuliks, leidis kusagilt arhiivist materjali Peterburi Jaani kiriku kohta ja hakkas seda asja uurima ning ajama. Initsiatiivgrupp pöördus 1999. aastal Mart Laari poole palvega toetada kiriku renoveerimistööd. Selle raha eest tehti esimene projekt ja saime kirikusse elektri sisse. Muide, selle projekti järgi jäi maja samasuguseks, nagu ta oli, nelja korrusega. Nimelt sai meie kirikuhoone 1930. aastatel kõige rohkem kannatada: ta ehitati tundmatuseni ümber – trepikoda ette, torn võeti maha ja hoone ei tuletanud enam sugugi kirikut meelde.

● **Ilmselt on see aeg olnud teile tohutult närvesööv?**

Vahel tõepoolest. Õhtul tuled koju ja mõtled: lootusetu! Heidad magama, ajudes sipelgapesa: kuidas situatsioonist välja keerutada, mida kirikuga edasi teha? Magad välja ja hommikul tegutsed edasi.

● **Sest te teate sisimas, et kirik saab valmis?**

Sisetunne ütleb ja ma tean, et kui Eesti valitsus tegelikult selle asja kätte võttis, siis ta tõesti ka toetab kiriku lõpuni renoveerimist. Jah, muidugi on seegi käinud tõusude ja mõõnadega. Septembris 2007 sain Aivar Mäelt kirja, et projekt külmutatse. Saatsin talle vastuse, et ainult üle minu laiba!

● **Kui palju on teie ees olnud Peterburi linnavõimu poolseid takistusi?**

Oli oht, et meilt võetaks hoone ja maa ära. 2001. aastal lisati kirik muinsuskaitseobjektide nimekirja, ja selles suhtes meil vedas. Ehitamise teeb see muidugi tunduvalt kallimaks, järelevalve on peal, kõike kontrollitakse, kõik peab olema nii, nagu kunagi alguses. Sellega olid meil suured probleemid, sest tänapäeva nõudmised on ju muutunud: näiteks tuletõrje nõuab, et auto mahuks värvast läbi, aga vanasti polnudki ju selliseid autosid.

Teisalt saime me just tänu muinsuskaitsele venitada, et meilt kirikut ära ei võetud.

● **Kuidas saab teilt kirikut ära võtta?!**

Eestlased ehtasid juhuslikult kiriku väga ilusasse ja perspektiivsesse kohta – läheduses on Uus Holland, kuhu tuleb äri- ja kultuurikeskus. Siinsamas lähedal asuvad Maria teater ja selle kontserdisaal ning Peterburi konservatoorium. Loomulikult leidis inimesi ja firmasid, kes tahtsid kirikualust territooriumi endale saada. Just maaga oligi meil probleem. Hoonet ei saanud nad ära võtta, sest ta oli muinsuskaitse all.

● **Kirikut ei saa ju niisama teise kohta transportida, et sellealust maad kätte saada?**

o ukсед veebruaris

FOTO: ARNO MIKKOR

ile üle meie isaisade poolt 1860. aastal Jaani kiriku seina laotud müürikiivi.

Meil on linnavõimudega leping, mille järgi peame hoonet korras hoidma, ja kui see oleks jõudnud lagunemisohtliku seisundini, oleks muinsuskaitsekomitee teinud otsuse, et hoone ei ole enam elamis- ja kasutamiskõlblik, ja ta muinsuskaitse objektide nimistust maha võtnud. Nii lihtsalt see Venemaal käibki!

Esimene märk sellest, et asi võtab halva pöörde, oli 2005. aastal. Mul on nimelt tuttavaid linnavalitsuses ja nad ütlesid, et Moskva ärimehed on sellest maast väga huvitatud ja tahavad sinna hotelli ehitada.

Hoone oli antud meile tasuta tähtajaliseks kasutamiseks. Maa, mis kuulub kiriku alla, on ka tasuta. Aga meile pandi järsku rent peale. Kõrge rent, kvartalis üle tuhande euro. Mulle seletati seda sellega, et kuna me ei ole aastaid midagi teinud, siis viidi kirikualune maa tasuta staatusest mingisse teise, tasulisse staatusesse.

Urmas Paet külastas kultuuriministrina Peterburi 300 aasta juubeli ajal ja kohtus ka kohaliku eestlaskonnaga. Rääkisime talle meie probleemidest ja ta aitas neid lahendada. Juba septembris kohtusime Eesti Kontserdi direktori Aivar Mäega, keda valitsus oli volitanud Jaani kiriku taastamise küsimustega tegelema.

•• Kuid nüüd ju kõik toimib ja

järgmise aasta 20. veebruaril peaks kirik ka avatama?
Nii peaks olema jah. Tänu Eesti Vabariigi valitsuse kindlameelsele hoiakule ehitustööd käivad. Väga kiiresti ja mulle tundub, et ehitatakse ka väga kvaliteetselt. Ehitustööde eest vastutab Eesti firma Facio Ehitus, allfirmad on Peterburist. Ja kirik on juba kiriku nägu! Torn on olemas, rist on üleval, aknad ees, ehitatakse vaheseinu. Saali on ka juba näha. Kuna tegelikult alustati ehituse

TULEVIKUST
Kirik saab koduks koguduse liikmetele ja kõigile eestlastele, kes Peterburi tulevad.

põhitöid alles eelmise aasta mais ning juulis said ehitajad lõpliku ehitusloa – vahepealse aja lõhkusid nad vaheseinu, koristasid ja viisid prügi minema –, siis see, mis nad on ära teinud, on tõesti tubli. Ehitada nii kiiresti muinsuskaitse all olevat objekti on tõesti hämmastav.

Ja eestlaste suhtumine – kui palju on annetusi tehtud!

•• Kui palju on ehitus üldse maksma läinud?

Finantside eest vastutab Eesti Kontsert, jutud käivad summast kusagil 130 miljoni piirides.

•• Milline on kiriku tulevik?

Sügisel, kui kirik on ikka juba täiesti kiriku moodi, on meil õigus hakata tegelema selle kogudusele tagastamisega. Pärilselt tagastamisega. Osaliselt oleme juba nõutavad paberid kokku saanud. Varem ei olnud seda võimalik teha: järsku otsustame sinna hoopis kasiino ehitada!

Ja siis saab kirikust eesti kultuuri keskus, kuhu tulevad arhiiv, eesti seltsi ruumid, Jaani koguduse tuba, pastori tuba ja võimalus korraldada kontserte. Venemaa seaduste järgi ei tohi kogudused tegeleda äritegevusega kasusaamise eesmärgil, teenida tohib ainult iseenda kulude katteks ja elama peaksime annetustest. See on peaaegu võimatu – me ei saa ju kogu aeg, käed avali, raha nuiata! Aga ma loodan, et olukord muutub, sest näiteks Ingeri ja Saksa kirik korraldavad kontserte ning Eesti kollektiivid esinevad tihti just seal. Tulevikus saavad nad meie ruume kasutada. Kirik saab koduks nii koguduse kui ka seltsi liikmetele, eestlastele, kes Peterburi külla tulevad. Ning sellest hoonest kujuneb kirik-kontserdisaal. •

••• epl.ee

LOE PIKEMALT INTERNETIST!

Lühidalt

Reklaam
Õiguskantsler sai poliitreklaami asjus lüüa

Riigikohus leidis, et poliitilist välireklaami keelustavad ja keelu rikkumise eest vastutuse võtmise sätestavad õigusaktid on põhiseadusega kooskõlas, ning jättis õiguskantsler Indrek Tederi taotluse rahuldamata. Keeld ei võta valijatelt võimalust valimistel osaleda või hääletada neile meelepärase kandidaadi poolt. Ka ei välista see kellegi kandideerimist valimistel. **EPL.EE**

Indrek Teder

Kohus
Abielupaari surnuks sõitnu mõisteti vang

Pärnu maakohus karistas mullu kaks jalgratturit, Elis ja Ragnar Hoffi surnuks sõitnud Janel Raapi viieaastase vangistusega. Kumagi kannatanu kasuks mõistis kohus muude kulude kõrval välja ka 200 000 krooni moraalse kahju tekitamise eest. **EPL.EE**

Uus Parex
Parexi panga põhjal luuakse Citadele

Läti Parexi panga restruktureerimisel tekkiva uue panga nimeks saab Citadele (ee tsitadell). Pank alustab tööd 1. augustil. Parexi pangas hoiustajate hoiused kantakse automaatselt üle uude panka ja kõik tingimused säilivad. Uus pank hakkab teenindama kõiki seniseid kliendikontosid. Lisainfot saab internetist aadressil <http://www.jauna-banka.lv>. **EPL**

Citadele

Citadele kaubamärk

Uuring
Eesti juhib süstivate narkomaanide edetabelit
ÜRO raportist selgus, et 1,5 protsenti Eesti elanikkonnast vanuses 15–64 kasutab opiaate. Raportis nenditakse, et Eestiga kasutab opiaate võrdselt vaid Šotimaa, mis ei ole küll suveräänne riik, ent siiski raportis eraldi esindatud. **EPL.EE**

Liiklus
Purjutajate tehtud avariide arv suurenes

Juunis põhjustasid purjus juhid 27 inimvigastustega liiklusõnnetust ehk pool kogu aasta jooksul purjus juhtide süül juhtunud õnnetustest. Kokku kõrvaldas politsei juunis liiklusest 724 joobnud juhti. Selle aasta jooksul on juhtunud 534 inimvigastustega liiklusõnnetust, milles hukkus 33 ja sai vigastada 697 inimest. **EPL.EE**

Reinsalu: presidendi kartustel pole alust

MONOPOLIDE SEADUS

Monopolide ohjeldamise seaduse üks peaideolooge riigikogulane Urmas Reinsalu ei nõustu president Toomas Hendrik Ilvese argumentidega, mille alusel otsustas riigipea seadusele oma heakskiitu mitte anda ja saatis selle riigikokku tagasi.

„Tööd selle seadusega tuleb jätkata ja vastav riigikogu majanduskomisjoni juures asuv töörühm peab analüüsima presidendi püstitatud probleeme. Seejärel peab riigikogu venitusteta kogunema erakorralisele istungile,” rääkis Reinsalu.

„Elkõige ei ole põhjendatud kartus, et vee-ettevõtjatel tekib alus seaduse jõustumise ja hin-

dade kooskõlastamiseks ette nähtud tähtaja vahele jääval üleminekuperioodil hindu tõsta. Vastupidi – just praegu kehtiv regulatsioon ei taga tarbijatele kaitset monopolide omavoli eest, sest selle kohaselt ei vastuta vee-ettevõtjad sisuliselt vee hinna põhjendatuse eest, kuna vee hinda ei kehtesta mitte vee-ettevõtja, vaid kohalik omavalitsus,” selgitas Reinsalu.

President Ilves leidis, et seadus läheb praegusel kujul vastuollu põhiseadusega.

„Tarbijate õigused võivad jääda alates 15. juulist 2010 ilma põhiseaduses nõutava tõhusa kaitseta kuni seaduse tegeliku rakendumiseni 2011. aasta lõpus,” tõi ta ühe näite. • **EPL.EE**

Viinistu Kunstimuseumi Katlamajas
16., 17., 21., 22., 23., 24., 28., 29., 30. ja 31. juulil 2010 kell 19
18. ja 25. juulil 2010 kell 15

MART KIVASTIK **Eduard Vilde lugu**
KIVIST KÜLALISED
Hakkad elama ja ei teagi, millega see lõpeb

Lavastaja **AARE TOIKKA** (VAT Teater)
Kunstnik **SILVER VAHTRE** (Endla Teater)
Muusik **MART SOO**

Osades:

TIIT SUKK (Eesti Draamateater), **TÕNU OJA** (Eesti Draamateater),
HILJE MUREL (Eesti Draamateater), **HELENA MERZIN**,
SULEV TEPPART, **MARKUS LUIK** (Teater Vanemuine)

Piletid Piletilevis ja tund enne etenduse algust kohapeal.
Partnerkaardiga täispileti ostmisel soodustus.

••• Eesti Päevaleht

TALLINNA SADAM
Tähtsate etenduste

TRIDENS

: jalgpalli MM

Täna näeb võistlusi ka
Vabaduse väljaku ekraanidel

: lõbustuspark

Mustakivi Prisma
juures peatub
rändtivol

: rulluisutamine

Vabaduse väljakult
kell 19.30 Friday
Night Skate

Muinsuskaitstjad muretsevad Rebala kaitseala maastike säilimise pärast

R.2

Nõuandja

Selgus Tallinna meedianõukogu

●● Tallinna linnameedia tasakaalustamiseks loodud meedianõukogusse hakkab linnavalitsuse otsusega kuuluma 16 inimest, ühtegi opositsiooni esindajat nõukogus ei ole. Opositsiooni hinnangul on Tallinna meedianõukogu illusioon, mis ei suuda keskerakondlikus linnameedias midagi muuta. Kord kvartalis koguneva nõukogu esimene koosolek toimub 27. augustil, selle otsused on soovituslikud. **EPL, BNS**

PÄEVAL

+21

ÖÖSEL

+12

Arstiabi

Nõmme tervisekeskus valmib tuleval kevadel

●● Eile sai sümboolse nurgakivi Nõmme tervisekeskus, mis kujundatakse endisest polikliinikust ümber 2011. aasta kevadeks. Jaama tn 11 asuva maja renoveerimine maksab umbes 17 miljonit krooni. Senikauaks kolis enamik Nõmme polikliiniku arstidest Mustamäe polikliinikusse. Ehitajate tee 27, vastuvõtule saab registreeruda endiselt numbril 1314 ja internetis. **EPL**

Liiklus

Politsei otsib avariitunnistajaid

●● Teisipäeval juhtus liiklusõnnetus Kadaka tee 56 juures, kus Ehitajate tee poolt Laki tänava suunas liikunud Volkswagen Golf pörkas vasakpöörat tehes kokku vastu tulnud sõiduautoga Honda. Pealnägijatel palutakse helistada Põhja Prefektuuri avariitalituse numbril 612 5666. **EPL**

PÄRAND

Kivikalmete ja teiste ajalooliste leidudega paiga põllud kipuvad umbe kasvama.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@epl.ee

Muinsuskaitstjad on mures Harjumaal Jõelähtme vallas asuva Eestis ainulaadse Rebala muinsuskaitseala maastiku kinnikasvatamise pärast. Enam kui kaks ja pool tuhat aastat muutumatuna püsinud avamaastiku säilimise nimel tuleks nende hinnangul muuta seadusi nii, et kohalikel põllumeestel oleks võimalik muinsuskaitsealale jäävate maa-de hooldamise eest riigilt samamoodi toetusraha saada nagu looduskaitsealade puhul.

Keskkonnaministrile vastava ettepaneku teinud muinsuskaitseameti Põhja-Eesti järelevalveosakonna juhataja Silja Kõnsa sõnul on Eestis ühtekokku kaks teist muinsuskaitseala, mille hulgas on Rebala ainuke kultuurimälestisi koos maastikuga kaitsev ala.

Vajab pidevat harimist

Kõnsa ütles, et piirkonna teeb nii Eestis kui ka laiemalt eriti haruldaseks asjaolu, et arheoloogia-mälestised on säilinud väga vanal maastikul. „Kui neid maastikke mitte hooldada, kasvavad need lihtsalt kinni või hääbuvad muul viisil,” nentis Kõnsa, kelle sõnul on viimastel aastatel traditsioonilist maastikupilti rikkuma hakanud kasutusest välja langenud alad.

Kui Rebala muinsuskaitseala pindala küünib ligi 74 ruutkilomeetrit, siis lage niidu- ja põllumaastik, mis vajab pidevalt harimist ja hooldamist, moodustab sellest umbes kaks kolmandikku.

„Meie eesmärk on ärgitada kohalikke inimesi rohkem vilje-

Hiispronksiaegsed kivikirstkalmel meelitavad Rebala muinsuskaitsealale igal aastal tuhandeid huvilisi.

Arheoloogide eldoraado

●● Rebala on suurima arheoloogiamälestiste tihedusega piirkond Eestis: ligi 74 ruutkilomeetri suuruselt muinsuskaitsealalt on välja tulnud enam kui 300 mälestist, millest vanimad pärinevad nooremast kiviajast.

●● Mälestistest tuntuimad on otse Tallinna-Narva maantee ääres asuvad kivikirstkalmel, mis rajati 8.-7. sajandil eKr. Need on Eestis omataoliste seas kõige vanemad ja esinduslikumad. Surnud maeti kesketesse kirstudesse peaga põhja suunas, pilk pööratud elu andva päikese poole. Neid ümbritses paekividest ringmüür, mis oli justkui tol-

leaegse inimese maailmamudel - olles ise ringi keskpunktis, võis vaid pilguga haarata maailma kättesaamatut silmapiiri.

●● Rebala muinsuskaitseala eesmärk on Eesti põhjarannikul asuva ainulaadse, suure teadusliku ja kultuurilise väärtusega ajaloolise põllumajandusmaastiku ning seda kujundavate elementide (külad, talud, krundid, kõlvikud ja nende ajaloolised piirid, arheoloogia-, ajaloo-, tehnika-, kunsti- ja loodusemälestised) säilitamine ja kaitse. Kaitseala keskus-muuseum, mis tutvustab esiajaloolist matusekultuuri, asub Jõelähtmes.

lema traditsioonilist maakasutust. Toetuste abil oleks seda hulga soodsam teha,” selgitas Kõnsa ja viitas ühtlasi, et keskkonnaministeerium juba jagab väga sarnaste maastike hooldamise eest toetust.

Rebala kant on eriti haruldane, kuna mälestised on väga vanal maastikul.

mise eest toetust. „Nii looduskaitse kui ka muinsuskaitsealad on riikliku kaitse all, mistõttu riik võiks laiendada toetuse andmist ka muinsuskaitsealale, sest maastikuliselt on antud juhul tegu mõlemas osas väga väärtusliku piirkonnaga.”

Keskkonnaministeeriumi nõunik Hanno Zingel ütles, et praeguse korra kohaselt on võimalik nn loodushoiutoetust maksta vaid kaitsealustel objektidel asuvate poollooduslike koosluste, näiteks ranna- ja puisniitude hooldamise eest. Muinsuskaitsealade hooldamiseks eraldi toetusi ei anta.

Zingel lisas, et kuna maastike kaitse on osa looduskaitsest, on muinsuskaitsealade tõstatatud küsimus asjakohane. „Tuleb ühiselt nõu pidada, milliseid maastikke milliste võtetega on vaja hooldada,” kostis Zingel. „Spetsiaalse toetusmehhanismi loomine pole siiski ilmselt mõttekas – pigem õnnestub rakendada mingit olemasolevat toetuskeemi.” ●

Suuna Eesti Päevaleht suveks maale!

Ajalehe kodu on seal, kus oled Sina. Eesti Päevalehe suunamine on lihtne. Selleks pole vaja teha muud kui võtta ühendust meie klienditoega.

tel 680 4444, klienditugi@epl.ee

: filmiklassika

Kinos Sõprus südaööl Quentin Tarantino „Pulp Fiction”

: ühisnäitus

Hobusepea galeriis Alvar Reisneri ja Fred Kotkase „Õige ja elav”

: esilinastus

Kinos Artis armuafäär „Coco Chanel & Igor Stravinski”

Linn ei suuda libataksode ärile lõppu teha

RENDIAUTOD

Taksonduse korras- tamiseks loodab linn saada abi uuest ühis- transpordiseadusest.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@epl.ee

Ilmselt on juba paljudele inimes- tele tuttav olukord, et mõnest Tal- linna lugematutest odavtaksofir- madest sõidukit tellides pakub dispetšer tavalise takso asemel rendiautot. Hind on sama, ainult auto on ilma takso eraldusmärki- deta. Selline teenus on harja punaseks ajanud nii suurematel taksofirmadel kui ka linna trans- pordiametil, sest rendiautod ei täida tavapäraseid taksoteenusele seatud reegleid.

„Hetkel valitsevat olukorda vaa- dates tekib vahel küsimus, kui- das meil üldse veel päristaksosid on,” pahandas Tulika takso juha- tuse liige Anne Rebane. „Ren- diauto puhul ei ole ühtki nõuet, millele teenuse pakkuja, tema töövahend või teenus peaksid vastama, ja seega tekivad ren- diautodel olulised eelised – ei ole vaja maksta tegevusloa, sõiduki- kaardi ega taksoülevaatuse eest, keeleoskus pole oluline, ei pea tegema taksokomisjonis eksamit ja ka kriminaal- või liiklusrikku- mise olemasolu ei takista ren- diautoga sõita.”

Taksode arv vähenes kiirelt

Tallinna transpordiameti linna- transpordi osakonna juhataja Ruth Pärn tunnistas, et ametkon- dade käed jäävad selliste libatak- sodega võitlemisel lühikeseks.

Libataksondusele võib peagi lõpu teha muudatus, mis piirab rendiautos taksomeetri kasutamist.

„Küsimus jääb ikkagi järelevalve- taha, sest on ju selge, et sellist tee- nust ei tohi pakkuda, aga ikkagi seda tehakse,” selgitas Pärn. „Kuid keegi ei jõua iga sõiduki järel kontrollida – politseil on ressurs- si piiratud, mupol on piiratud.”

Pärna sõnul võis rendiautosid tänavatele juurde tuua eelmisel aastal maksu- ja tolliametiga teh- tud koostöö, mille järel taksojuh- timise õigusega jäänud noored ja vihased taksojuhid hakkasid kor- raga renditeenust pakkuma, ja

kui ka vanemad turulolijad nägid, et see neile negatiivseid tagajärgi ei too, läksid nad asjaga kaasa.

Võrreldes aastataguse ajaga, kui rendiautod linnatänavatele ilmusid, on registreeritud takso- juhtide arv pealinnas vähene- nud 3346-lt 1888-ni.

Üks rendiautoteenust pakkuv taksofirma on Saksa Takso, mille juhatause liige Andrea Teder näeb sellises käitumises protesti linna tegevuse vastu. „Mida rohkem nad venitavad sõidukikaartide ja

taksoveolubade andmisega, seda rohkem tekib rendiautosid,” sel- gitas Teder. Tema sõnul on klien- did alates eelmise aasta maist pakutava rendiautode teenuse väga hästi vastu võtnud.

Üks lootus linnal siiski on – kui uues ühistranspordiseadu- ses märgitakse ära, et taksotee- nuse pakkumine nõuab teenin- dajakaardi olemasolu, siis vähe- malt taksodispetšeri kaudu ini- mestele enam rendiautot saata ei saa. ●

Probleemile veel üks võimalik lahendus

● Majandus- ja kommunikat- siooniministeeriumi veendus- ja liiklustalituse juhataja Priit Vene sõnul võib aga rendiautode tak- soturult minema löömine teoks saada juba kuu jooksul.

● „Hetkel käib õiguslik vaidlus selle üle, kas taksoveoloata sõi- dukitel on õigus kasutada ja pai- galdada taksotunnuseid nagu plafoon, hinnakiri ja taksomeeter või mitte,” selgitas Vene. „Olu- korra lahendamiseks algatasime määruse muudatuse, mis täp- sustab taksotunnuste kasuta- mist ja piirab nende kasutamist rendiautodel.”

● Muudatus toob kaasa selle, et renditakso juhil pole võimalik esi- tada arvet sõidetud kilomeetrite eest ja kui sellist arvet ei esitata, siis ei pea klient sõidu eest maksma. „Kui inimene küsib pärast sõitu kviitungit, siis selle mitesaamise korral on tal õigus mitte maksta, ja kui juba kolm inimest nii teevad, siis ilmselt libataksujuht enam neljandaga sellist sammu ei riski teha,” sõnas Ruth Pärn.

PANKROTIVARA KUNI -90%

HINNAD ALLA TEHASEMAKSUMUSE!

LAMINAATPARKETT

8mm, Šveits EN33 (AC4)

sääst -60%
99.-
(249.-)

MASSAAŽIKABIIN ROSENTHAL

93x93x215 cm, minivanniga

sääst -50%
5999.-
(10990.-)

sääst -45%
3990.-
(7690.-)

UUS PARTII inglise ja taani

DISAIN- TAPEETE

25.- kuni 199.- rull

WC POTT

Itaalia, allajooks

MÜÜGIL UUS PARTII PORTA WC POTTE JA VALAMUID

Kauplus Tatari 51, Tallinn (LÕUNA Ostukeskus, Tommi Grilli ja Säästumarketiga sama hoone, parkimine hoovis tasuta) E-R 10-18, L-P 10-16
www.pankrotivara.com / twitter.com/pankrotivara

A. H. Tammsaare

Põrgupõhja uus Vanapagan

Lavastaja: Andres Dvinjaninov
Kunstnik: Iir Hermeliin (Tallinna Linnateater)
Muusikaline kujundus: Andreas W

Osades:

- Uku Uusberg (Eesti Draamateater)
- Raivo E. Tamm
- Merle Palmiste (Eesti Draamateater)
- Sandra Üksküla Uusberg (Tallinna Linnateater)
- Hannes Kaljujärv (Vanemuine)
- Jane K Joost
- Martin Mill (Ugala)
- Aarne Soro (Ugala)
- Rein Pakk
- Leino Rei
- Merilin Kirbits
- Nero Urke

www.suvedateater.ee

EMAJOE SUVE TEATER

KULTUURIMINISTEERIUM

TRIDENS INFO-AUTO KUKU OFF! Tartu

Saksa kohus: enda surma üle võib igäüks ise otsustada

KOHTUOTSUS

Parandamatutel haigetel, kes on elus vaid aparaatide ja ravimite abil, on õigus surra.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Mõistagi küll vaid siis, kui see on nende enda soov, otsustas Saksa-maa kõrgeim tsiviilkohus, vaagides abistatud enesetapu seaduslikkust.

Pärast Saksamaal juba aastaid kestnud väitlust eutanaasia üle otsustas kohus aktsepteerida advokaat Wolfgang Putzi apellatsiooni. Putz mõisteti eelmisel aastal süüdi mõrvakatses, sest ta oli soovinud ühel naisel aidata oma emal surra.

Kohtuotsus ei tähenda sugugi eutanaasiale n-ö rohelise tule andmist, vaid puudutab üksnes ühte elust lahkumise võimalust ehk täpsemini sellele kaasa aitamist. Kohtu hinnangul võivad haige inimese hooldajad lülitada välja teda elus hoidvad seadmed, kui patsient on seda soovinud. Sellegipoolest vallandusid Karlsruhe konstitutsioonikohtu saalis ovatsioonid, kui kohtunikud reedel otsuse ette lugesid, sest nii juristide kui ka arstide meelest on tegemist veelahkmega suhtumises abistatud enesetappu ja kaudselt ka eutanaasiase.

Kohtuotsus on seda huvitavam, et kõnealusel juhul patsiendi väga selget ehk kirjalikku soovi ei olnudki. Saksa meedia teada oli tegemist vanema nais-terahvaga, kes oli enne koomasse langemist 2002. aastal oma tütrele öelnud, et ei tahaks lasta oma elu kunstlikult pikendada.

Eutanaasia juristi soovitusel

Arstid keeldusid vegetatiivsesse seisundisse jäänud patsiendi väidetavat soovi täitmast. Juristi nõuandel võttis tütar ema elus hoidva toru 2007. aastal ära. Arstid panid selle veidi hiljem tagasi, paar nädalat hiljem aga suri vana naine südamerikke tagajärjel.

Nii tütrele kui ka juristile esitati süüdistus mõrvakatses. Fulda ringkonnakohus otsustas 2009. aasta aprillis, et jurist ongi süüdi, ja talle määrati üheksakuune tin-

Eutanaasia eestvõitleja, ühenduse Exit International juht dr Philip Nitschke näitab „suitsiidipakki” ehk elust lahkumise vahendeid.

gimisi karistus, mille ta edasi kaebas. Tütar mõisteti õigeks.

Möödunud aastal astus Saksa-maa ka poliitilisi samme, korras-tamaks abistatud enesetapu seaduslikku tausta. Parlament võttis vastu seaduse, mille järgi arstidel on nüüd kohustus järgida inimese otsust: kas ta soovib pikendada oma elu kunstlike vahenditega pärast ränka õnnetust või

Patsiendiks oli vanem naine, kes ütles tütrele, et ei taha kunstlikult elus olla.

ravimatult haigeks jäämist? Nii-siis on otsene eutanaasia endiselt kuritegu. Teisalt on aga ka juura-eksperte, kelle väitel ei ole abista-tud enesetapp Saksamaal karista-tav juba 1751. aastast saadik.

Eutanaasia on ilmselt hell teema kogu maailmas, Saksa-maal eriti aga ka sellepärast, et natsiajal tapeti massiliselt füüsi-lise ja mentaalse puudega ini-

mes, justkui oleks see nende endi ja ühiskonna huvides. Ka siis tõmmati hirmuäratavaid paral-leele Natsi-Saksamaaga, kui Hol-landi parlament 2001. aastal val-mistus vastu võtma vastavat sea-dust, mis lõpuks 2002. aasta aprillis jõustuski. Hollandist sai maailma esimene riik, kus euta-naasia on seadustatud.

Juba sama aasta mais dekrimi-naliseeriti eutanaasia ka Belgias. Nii seal kui ka Hollandis peavad eutanaasiaotsuse lange-tamise juures viibima kaks arsti ja ka psühholoog, kui on kahtlusi patsiendi kompetentsis.

Kahtlemata kõige tuntum nn surmaturismi maa on Šveits, kus aidatud enesetapp on olnud lubatud juba 1941. aastast saadik ja kuhu paljud välismaalased lähivad elust lahkuma. Šveitsi seadused ei pea abistatud enese-tappu ehk protseduuri, milles ei osale arst, kuritegelikuks. Euta-naasia aga – kui arst teeb pat-siendi soovil näiteks tapva süsti – on ebaseaduslik. ●

Eutanaasia

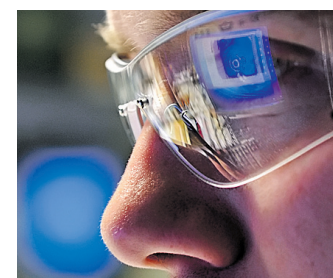
Milles seisneb eutanaasia probleem?

- Eutanaasia põhiküsimus seisneb selles, mil määral tohib inimest tema elu lõpetamiseks aidata. Meditsiinipraktikas saab kaasaaitamises eristada erineva välise osalusega tasemeid:
 - **kaudne eutanaasia** – valu vaigistamine ka juhul, kui see võib surma saabumist kiirendada;
 - **surra laskmine ehk passiivne eutanaasia** – elu pikendavate abinõude rakendamata jätmine või lõpetamine;
 - **abistatud enesetapp** – patsien-dile elu lõpetamiseks info ja/või vahendite andmine;
 - **aktiivne eutanaasia** – patsiendi (enamasti paranemislootuseta haige) tahtlik ja aktiivne valutu surmamine (mis võib toimuda patsiendi nõusolekuga või ilma).
- Patsient valib mõne sellise elu lõpetamise viisi kõige sagedamini seetõttu, et ta ei taha olla lähe-

daste koormaks ning soovib vabaneda kannatustest ja teistest sõltumisest.

- Eutanaasia ja abistatud enesetapu legaliseerimise pool-dajad arvavad, et indiviidil on õigus oma suremist võimalikult palju kontrollida. Samuti põhjen-datakse legaliseerimise vajadust halastuse, mittekahjustamise ja kannatuste lõpetamisega.
- Vastased arvavad üldjuhul, et tapmine on igal juhul moraalselt vale ja et legaliseerimine looks võimaluse, kus inimesi hakataks surmama eelarvamuste, ahnuse, inhsuse, kannatamatuse või frustratsiooni tõttu.
- Peale selle võib tekkida sot-siaalne surve, et inimene eelis-taks teatud tingimuste puhul sur-ra. Kas võib öelda, et mõningatel juhtudel on inimene kohustatud surema, näiteks omaste säästmiseks või majanduslikel põhjustel?

Allikas: www.eetika.ee

Internet igasse silmapaari

Soomes on igal elanikul õigus kiirele interneti-ühendusele

INTERNET

Alates 1. juulist saavad kõik Soome elanikud nõuda endale internetiühendust, sest nüüd-sest on see Soomes esimese riigi-na maailmas ametlikult osaks inimeste põhiõigustest, nagu õigus saada haridust või arstiabi.

Praegu võivad soomlased taotleda internetiühendust kiiru-sega vähemalt üks megabitt se-kundis, 2015. aastaks on valitsus lubanud tagada kõigile ühenduse sada megabitti sekundis.

Kommunikatsiooniminister Suvi Lindeni sõnul mängib internet igapäevaelus aina suu-remat rolli ega ole enam ammugi mõeldud vaid meelela-hutuseks. Soome on teinud kõvasti tööd infoühiskonna edendamisel ja juba paari aasta eest oli selge, et mitte kõigil ei ole ligipääsu internetile, selgitas Linden tagamaid, miks valitsus võttis kohustuse kõigile interneti-ühendus võimaldada.

Asjaolu, et see on nüüd põhi-õigus, ei tähenda küll seda, et ühendus tasuta oleks. Valitsuse meelest aga oli vaja tagada ühen-dus kõigile, et seejärel arendada veelgi edasi internetipõhiseid avalikke teenuseid, mis hoiab kulusid kokku.

Hinnanguliselt on Soomes juba praegu 96 protsendil elani-kest internetiühenduse võimalus olemas, enamikul ka kiire lairiba-ühendus ning aeglasemalt pää-seb mobiiltelefoniga veebi nii-sama hästi kui igaüks.

Internetti pääsemise vallas on Soomes kaalumisel veel üks samm, mis annaks igatühele õiguse siseneda avatud *wifi* võrku. Praegu on seaduslik seis selline, et kui keegi kasutab ava-tud võrku ilma loata, on see karistatav. Justiitsministeeriumi hinnangul aga võiks avatud *wifi* võrgud olla kõigile kasutamiseks, sest kui võrgu omanik ei soovi seda, saab ta ju oma võrgu ker-gesti salasõnade taha sulgeda. ●

Kaivo Kopli

Tallinna kohtutäitur Mati Kadak teatab, parandaja **Liudmila Pechegina** isikukood 44705090349, suri 23.12.2009. a. Pärija Anastassia Petšegina ning seadusliku esindaja Irina Petšegina-Tkatšuk avalduse alusel on algatatud üleskutsemenetlus parandvara inventuuri teostamiseks. Palun parandvara suhtes nõudeid ja õigusi omavatele isikutele teada anda oma nõuetest ja õigustest inventuuri tegijale Mati Kadak'ule ühe kuu jooksul üleskutse avaldamisest arvates. Üleskutsemenetluses tähtaegselt esitamata nõuete täitmise eest vastutab pärija pärast inventuuri tegemist üksnes ulatuses, milles ta on temale nõudest teatamise hetkel veel parandvara arvel rikastunud. Kohtutäitur Mati Kadak, Kaupmehe 14-40, Tallinn, tel 6604602, mati.kadak@taitur.just.ee.

Saku Vallavalitsus teatab, et alates 2.08.2010 kuni 16.08.2010 on tööaegadel Saku Valla Majas (Saku, Teaduse 1) avalikul väljapanekul **Saku valla Tännassilma küla Kõstri kinnistu detailplaneering**. Detailplaneeringu ülesanne on Kõstri kinnistujagamise kaheks elamukrundiks ning ehitusõiguse määramine kahe üksikelamu ehitamiseks. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 6594 m².

Avaliku väljapaneku jooksul on Teil õigus esitada detailplaneeringu kohta kirjalikke ettepanekuid või põhjendatud vastuväiteid.

Planeeringuga saab tutvuda ka Saku valla kodulehel <http://www.sakuvald.ee/26446>

Tallinna Haridusamet

TEATAB,

et on välja kuulutatud läbirääkimistega pakkumised üürile andmiseks Punane tn 69 kooli-hoones asuvatele äriruumidele.

Kasutusotstarve – huvi-, kultuuri-, spordi- või noorsootöö tegevus.

Pakkumiste esitamise tähtaeg 12. august 2010 kell 10.00

Täpsem info Tallinna veebilehel.

Rahvaliidu juhiks pürgiva Tšižikovi puidufirma läks pankrotti

PANKROT

Tšižikov nimetab pankroti põhjuseks majanduslangust, pronkssõdurit ja Ansipi poliitikat.

Holger Roonemaa
holger.roonemaa@epl.ee

Karismaatilisel ärimehel Ingvar Tšižikovil on kiire aeg. Kui alles eelmisel reedel ennistas kohus ta Rahvaliidu aseesimeheks, siis täna on Tšižikovil põhjust oodata hoopis halvemat uudist: nimelt kuulutab Tartu maakohus välja talle kuuluva täispuidust uste, akende, treppide ja mööbli tootmisega tegeleva AS-i Vinnal pankroti.

Tšižikovi firma pankroti taotluse esitas kohtule Julianos Inkasso, kelle kliendile Väärspuu

ja Spooni AS-ile võlgneb Vinnal ligi 600 000 krooni. Ajutise pankrotihalduri Anne Tammeri aruande järgi ulatuvad Tšižikovi firma kohustused kokku 16,8 miljoni kroonini, ent vara on ettevõtte hinnanguliselt 11,5 miljoni väärtuses. Võlausaldajaid on Vinnal kokku ligi sada. Peale selle on ettevõtte 31 töötajal saamata mitme kuu töötasu.

Tšižikov: tõusen kiiresti jalule

Tšižikov ise nimetas oma firma pankrotistumist tavaliseks majandusprotsessiks. „Pole mina esimene ega ka viimane siin maailmas, kelle firma pankrotti läheb,” lausus ta. „Kui majandussituatsioonid on sellised, mis minust endast kuidagi enam ei sõltu, siis tuleb sellega leppida,” lisas ta. Ehkki Tšižikov ei pea enda sõnul firma pankrotistumist suureks probleemiks,

nentis ta, et 18-aastase firma käest laskmine on emotsionaalselt siiski tundlik teema. „See on nagu lapsega, ühel hetkel pead laskma tal oma teed minna.”

Tšižikov: minu firma pankrotistumine on tavaline majandusprotsess.

Vinnali pankrotitee algas Tšižikovi sõnutsi klassikaliselt: majanduskasvu tippajal ehitas ta Tartu valda uue tootmis-koone. Ehitusega kaasnes suur laenukoormus ja peale tulnud

majanduslangus lämmatas ettevõtte. „Kuski tuleb mängu ka pronkssõdur, sest Venemaa turg oli meie jaoks väga tähtsal kohal,” ütles Tšižikov. Ettevõtte käive on masuaastatel võrreldes tippajaga tema sõnul vähenenud umbes 50%. „Ehkki täna hakkab turg taastuma, ei suutnud ma sellest situatsioonist enam välja tulla.”

Tšižikov lausus, et ehkki tema suurim ettevõtte läks pankrotti, jätkab ta Peipsiveere köögiviljauhistu ja turisminduse arendamist. „Ma ei ole allaandja. Kui kukun, siis tõusen kiiresti,” kinnitas ta. ●

Firma pankrotistumine lubab Ingvar Tšižikovil rohkem Rahvaliidu kampaaniale keskenduda.

FOTO: ARNO MIKKOR

EOK tulud kukkusid mullu suure kolinaga

SPORT

Eesti olümpiakomitee eelmise majandusaasta aruandest ilmneb, et võrreldes aasta varasema ajaga langes asutuse sissetulek 95 miljoni krooni pealt 57 miljoni kroonini. Seejuures vähenes nii saadud annetuste ja toetuste summa kui ka tulu ettevõtlusest.

Reklaamituluna teenis komitee mullu 1,3 miljonit krooni, Eesti Pangalt tõenäoliselt meenemüntide müügi pealt 226 000 krooni ja loterii korraldamiselt 426 000 krooni. Annetusi ja toetusi saadi kokku 54 miljonit krooni. Olümpiaettevalmistuseks said komiteelt enim toetust suusaliit, sõudeliit ja kergejõustikuliit vastavalt 5,8 miljonit, 2,8 miljonit ja 2,55 miljonit krooni.

Palgalisi töötajaid on aruande järgi olümpiakomitees kümme. Komitee palgafond vähenes aasta jooksul 4,8 miljonilt kroonilt 3,8 miljonini ehk umbes 20 protsenti. Toomas Tõnise sõnul toimus palgareform kohe eelmise aasta alguses ja kõigi töötajate solidaarsel kokkuleppel.

Täitevkomitee 17 liikmest teenis palka kaks: president Mart Siimann ja peasekretär Toomas Tõnise. Nende aastane brutopalk oli kokku 1,1 miljonit krooni, mis tähendab, et võrdse palga puhul teenisid mõlemad umbes 45 000 krooni kuus. ●

Holger Roonemaa

Eesti Päevalehe suur suveloos!

Lehetellijate vahel lähevad loosi suviselt praktilised auhinnad Eesti tuntuimalt ning suurimalt ehitus- ja aiakaupluste ketilt Bauhofilt!

3
Bauhofi
10 000 kr
kinkekaarti
21.07

10
Partneri
rohulõikuri loos
24.08

Kerge ja ergonoomiline rohulõikur trimmimiseks ja rohuteraga lõikamiseks.

Suure tootlikkusega elektrilist purustajat ja mahlapressi on lihtne ja mugav kasutada.

3
õunapurustaja-
mahlapressi
komplekti loos
21.09

Suvi on parim aeg kodu värskendamiseks!

Igaüks saab hakkama

Loosimistel osalemiseks:

- telli Eesti Päevaleht vähemalt 6 kuuks või otsekorraldusega
- anna märku loosimistel osalemise soovist. Piisab, kui teed seda korra.
- tegutse hiljemalt 15. juulil, siis osaled kõikidel loosimistel.

Tellimine, teatamine ja reeglid:

www.epl.ee/suveloos, 680 4444 ja suveloos@epl.ee

Hea püsitellija!

Loosimisel osalemiseks kontrolli, et Sinu tellimus vastaks tingimustele, ja anna märku loosimisel osalemise soovist. Piisab, kui teed seda vaid korra.

NB! Suuna suveks leht maale! See on lihtne ja tasuta.

Uued vanad uudised eesti džässist

MUUSIKAAJALUGU

Oli aeg, kui Eestis tegutsesid džässansamblid The Murphy Band, Mutli Strong Party jt.

Maria Mölder
muusikakriitik

Ajal, mil Eestis on džässialane kõrgem haridus kanda kinnitanud ning parasjagu teevad ilma noored talendid Kadri Voorand ja Peedu Kass, on raamatuna ilmunud doktoritöö „Džäss Eestis 1918–1945”. Selle autor Tiit Lauk vaatleb, kuidas džäss Eestimaale jõudis ja kuidas siin kohanes, enne kui Nõukogude periood jõudis omad korrektiivid teha.

Uurimus valgustab eesti džäss restoraniides ja kontserdilavadel, Tallinnas, teistes linnades ja väikeasulates, esimese vabariigi ja Teise maailmasõja ajal Eestis ning siit väljarännanute seoses ka välisriikides, samuti suhtumist, millega džäss tollal kostitati. Nappide andmete põhjal on kokku saanud terviklik pilt ja võib vaid loota, et värvid sel pildil muutuvad veel kirkamaks, kuigi ilmselt jäävadki pildi teatud nurkadesse valged laigud.

Kuna Nõukogude ajal džäss teiste stiilidega samaväärseks ei tunnustatud, algas uuel iseseisvusajal džässihariduse andmine suuresti otsast peale. Hariduslikku eesmärki teenib ka Tiit Laugu uurimus, mis doktoritööle kohaselt põhineb tohutul hulgal intervjuudel ja arhiivimaterjalidel. Varasemate aastakümnete jooksul ilmunud džässiteemaliste raamatutega võrreldes sisaldab vastne doktoritöö ääretult palju uut, ühiste kaante vahele koondatud materjali.

Enne kui jõuame eesti džäss looni, saame tutvuda mõistete selgitustega ja aruteluga nende kehtivuse üle. Just sissejuhatuse on raamatus kõige keerulisem tähenduste kogum, eeldades hulganisti baasteadmisi ja termine tundmist nii muusika elementaarteooria kui ka džässiajaloo vallas. Edasi läheb lihtsa-

Esimene eesti džässansambel kandis nime The Murphy Band

maks, sest tegelikult käib ju jutt meie kultuuriloost ja džässiniidistik hargneb kõikvõimalikesse teistesse eluvaldkondadesse. Autor on nimetanud eriti palju klassikalise muusikakultuuri ja džäss ühisosi. Põnev on rõhk euroopaliku muusika suurel rollil džäss arengus ning hiljem saamegi raamatust teada, et paljude verstaapstideni (esimene salvestatud *ragtime*, džässiajakiri, džässidiskograafia, džäss kontserdilaaval jne) jõuti Euroopas varem kui Ameerika mandril.

Džässis Ernesaks ja Laaban

Tiit Laugu raamat „Džäss Eestis 1918–1945” räägib Eesti meelelahutuskultuuri ühest kõrgajast ja sellest, kui olulise koha omandasid restoranid ja sealsed tantsuõhtud iseseisvusajal, enne sõjanite tundmist nii muusika elementaarteooria kui ka džässiajaloo vallas. Edasi läheb lihtsa-

65, mille koosseisud võisid osaliselt muidugi kattuda (nagu see on tihti peale praegugi). Nõudlus džässiliku muusika järele oli kohvikutes suur, seega jagus ka mängupaiku. Kuid ka mujal Eestis tekkis raadiost kuuldu mõjul Tallinnaga võrreldes vaid mõned aastat hiljem püsivaid koosseise. Uskumatult vilgas džässielu

Kuigi džässielu edenes jõudsalt, ei kujunenudki välja asjatundlikku kriitikat.

kujunes Lõuna-Eesti väiksemates kohtades, nagu Karksi, Sammaste, Tali, aga ka Põide-Uuemõisa Saaremaal. Selgub, et kui suuremad linnad välja arvata, oligi džäss Lõuna-Eestis rohkem levinud kui põhja pool.

Tiit Laugu uurimus kajastab vaid džässimuusikuid, kes tegutsesid n-ö kutselistena restorani-

des või andsid kontserte, hobi-muusikud on tema luubi alt väljas. Esimene eesti džässansambel kandis nime The Murphy Band, kõige pikemalt pidas vastu Red Hot Ramblers, aga silma torkavad ka lihtsalt huvitavad ja mõneti tüüpilised nimed, nagu Mutli Strong Party, Meie Poisid, Jolly Pipers jne. Seda uurimust võib lugeda nii isikute kui ka protsesside loona ning üldiselt eelistasin muidugi teha viimasena öeldut. Kuid ei saa jätta mainimata isiksusi, kelle seotus džässiga üllatas: teiste hulgas laulutaat Gustav Ernesaks, tenor Tiit Kuusik, organist Hugo Lepnurm, pianist Bruno Lukk, aga ka Rootsi page-nud keele- ja kõlatundlik luuletaja Ilmar Laaban. Pealekauba kubiseb raamatu pikk nimeregister nendest, kelle suguvõsast on sirgunud tänapäeva tunnus-

tatud muusikuid nii džäss kui ka akadeemilisema muusika vallas.

Raamatus „Džäss Eestis 1918–1945” on põhjalikult kirjeldatud kultuurilist taustsüsteemi, millest džäss Eestis võrsus, ning olulisena on muidugi esile toodud puhkpilliorkestrite tradit-

Tiit Lauk
„DŽÄSS EESTIS 1918–1945”
Argo

sioon. Jääb ainult imestada, miks autor pole kordagi maininud puhkpilliorkestrite või pasunakooride „pisiku” seotust laulupeoga, kus orkestrid on algusest peale osalenud.

Ühe haaravama osa uurimusest moodustab muusikute kiire ümberorienteerumine okupatsiooni tingimustes. 1941. aasta 14. juuni küüditamine ja üldmobilisatsioon olid vaid džässimuusikute ühtsust hävitavate jäämägede tipud. Näib, et tõsisem vaimne surutis algaski alles Saksa okupatsiooniga, kui Saksa võim džäss koos juudi muusikaga keelas, varasem lühike Nõukogude okupatsiooni aeg ei jõudnud džäss vaigistamise küsimusega nii põhjalikult tegeleda.

Ilma tegid amatöörid

Tiit Laugu raamatu põhjal esimene eesti džässiteoreetik Henry Ambel oli juba 1940. aastal vihjanud, et siinsed amatöörorkestrid on professionaalidest kõrgemal, lausa lääneeuroopalikul tasemel, sest nende huvi ja töökus on suurem ning aega eksperimenteerimiseks rohkem. Nii võib see olla ka praegu: põnevam on kuulata bände, kes ei vaeva pead, kas enda viljeldavat muusikat päriselt džässiks nimetada, kuid on ometi ka rahvusvahelistes progressiivsemates džässiskeenades teretulnud. Raamatuga „Džäss Eestis 1918–1945” kaasas olevat unikaalset helimaterjali sisaldavat CD-d kuulates võib igaüks veenduda, kui mitmekülgselt ja kohati koguni eksperimentaalset džäss tehti siin maalapil juba enne Teist maailmasõda.

Tiit Laugu uurimuse üks oluline osa puudutab džässireseptiooni ja -kriitikat – kuigi džässielu edenes jõudsalt, ei kujunenudki välja asjatundlikku kriitikat. Ka praegu ei saa öelda, et tunnustatud džässispetsialiste oleks ülearu, teisalt aga pole neil ka eriti palju võimalusi end teostada. Niisiis võib juhtuda, et aastate pärast analoogset uurimust koostades ei ole sugugi lihtsam kontserdikorraldajast sõltumatu kriitika põhjal džässielus toimunut rekonstrueerida. ●

Kirjastuse Tänapäev
suur suvine allahindlus

1.–14. juulini
Rahva Raamatu ja Apollo poodides

Laenutusedetabeli tipus troonib Erik Tohvri

LAENUTUSHÜVITISED

Viimati tetraloogiaga „Kodutute küla” lugejaid rõõmustanud Erik Tohvri raamatuid laenutati mullu Eesti rahvaraamatukogudest ligi 40 000 korral, mis viib Tohvri taas laenutusedetabelit juhtima ja toob talle laenutushüvitise sisse 49 056 krooni. See summa on tänavu hüvitise ülempiiriks, sest üle neljakordse keskmise brutopalgaga hüvitis tõusta ei tohi.

Sihtasutuse Autorihüvitusfond andmetel läheb laenutusedetabeli teine koht Ira Lemberile, kelle raamatuid võeti lugeda üle 20 000 korra, mis tähendab 28 882-kroonist laenutushüviti. Lugejate lemmikute esireas on veel Andrus Kivirähk, Leelo Tungla, Aino Pervik, Eno Raud ja

Erik Tohvri

Ketlin Priilinn. Mitmes rahvaraamatukogus mullu pikki lugejajärjekordi tekitanud Mihkel Raua debüütteost „Musta pori näkku” laenutati 2009. aastal kokku 7096 korral (hüvitis 11 897 krooni).

Mullu jõustunud kord, mis näeb tõlkijatele ette väiksema koefitsiendiga hüvitise, on populaarkirjanduse tõlkijate laenutushüvitisi võrreldes varasemate aastatega tublisti kahanetanud. Tõlkijatest said 2009. aasta laenutuste eest enim hüviti Maia Planhof (16 445 krooni), Urve Liivamägi (15 481 krooni) ja Karin Suursalu (12 340 krooni).

Laenutushüvitis arvutati välja 327 rahvaraamatukogu 4 588 868 elektrooniliselt registreeritud laenutuse põhjal. Autoritele ja autoriõiguste omanikele jaotati 1 861 229 krooni. Hüvitiühiku täismaksumus oli teksti autoritele 1,75 kr, tõlkijatele 0,85 kr ja kunstilise vormi autoritele 1,31 kr. ● **Mari Peggel**

Lühidalt

Kirjandusteadus Nüplis teemaks kirjandus ja kriitika

Täna ja homme toimub Nüpli 17. kirjanduse kevadkool, mille teemaks on: „00ndate kirjandus ja kriitika: kas tõesti 0 : 0?” Ettekande teevad teiste hulgas Mart Velsker, Brita Melts, Johanna Ross, Maia Tammjärv, Jan Kaus ja Priit Kruus. **EPL**

Puhkus Esiraamatukogu suleb juuliks ukse

Sarnaselt varasemate aastatega on rahvusraamatukogu 5. juulist 1. augustini kollektiivpuhkusel, et majanduskulusid kokku hoida.

1.–2. juulini ja augustis on raamatukogu avatud suvistel lahtiolekuaegadel esmaspäevast reedeni kella 12–18. **EPL**

Kaks vaadet narkoelule ja tõlkimisele

ROMAANID

Eesti keeles ilmus hiljuti nii „Trainspotting” kui ka „Hirm ja jälestus Las Vegases”.

Tiiu Laks
tiiu.laks@epl.ee

„The sweat wis lashing ofay Sick Boy; he wis trembling. Ah wis just sitting thair, focusing oan the telly, tryin no tae notice the cunt. He wis bringing me doon. Ah tried tae keep ma attention oan the Jean-Claude Van Damme video.”

Niimoodi algab kultusraamat „Trainspotting” (1993) originaalis. See šoti kõnepruuk, mis alguses lugemist kõvasti aeglustab, on ka see, mis kohe võlub ning teksti peas kõlama ja loo vaimusilmas elama paneb. „Higi voolas mööda Sick Boy keha. Ta värises üleni. Ma istusin seal niisama, vaatasin telekat ja püüdsin seda tõbrast mitte tähele panna. Ta keeras mu tuju perse. Püüdsin keskenduda Jean-Claude Van Damme videole.”

Niimoodi algab sama raamat pea kakskümmend aastat hiljem eesti keeles. Ja kohe on midagi kaduma läinud. Peategelase Rentoni iseloom, taust ja kõik muu, mida saab välja lugeda sellest Edinburghi dialektist. Täbar olukord tõlkija Olavi Teppani jaoks, sest nii kindlat piirkondlikku kee-

lekuju ei saa kuidagi eesti keelde üle tuua ja mõnda eesti keele murret tõlkevastena kasutada oleks samuti kohatu. Tõenäoliselt ei aitaks ka allmärkus Šoti inglise keeles või selle asendamise mingit sorti slängiga.

Teiste tegelastega on valdavalt erisugustest mina-perspektiividest kirjutatud peatükkides natuke lihtsam – nende kõnepruugile on omased mõned slängisõnad, mida nad tihedasti kasutavad, või lihtsalt kiiksud (üks nimetab kõiki sõpru kõutsideks, teine peab kergelt skisofreenilist sisedialoogi Sean Conneriga). Kuid loomulikult pole ka slängi ümberpanek probleemitu. „Trainspottingu” 1980-ndate lõpus aset leidvale heroiniuimaste tüüpide ja nende sõprade loole ei ole Eestis ajastulist vastet koos oma spetsiifilise sõnavara ning nii ongi tõlkija pidanud kasutama mingit universaalset slängi – ei ole ta otseselt praeguses ajas ega ka mitte nii kauges minevikus (näiteks heroini nimetatakse kohati lihtsalt smäiks, tüdrukud on musikesed või beibed, „necking” on „tatti panema” jne) ning dialoog on tegelaste iseloomu arvestades kuidagi kohmetu (ühe tegelase põhiväljend „likesay” ehk „you know” on näiteks tõlkes „või sedasi”).

Raamatu „Hirm ja jälestus Las Vegases” on Hunter S. Thompson paberile pannud küll erilise slän-

gita, kuid tõlkija Mihkel Kaevats nägi autori iseäralikus ameerikalikkuses ja ajakirjanduslikus stiilis siiski proovikivi. Kuna sellelegi eesti lugeja jaoks vaste puudub, polnud võimalust luua sarnast satiiri. Kaevats tõdebki järelsõnana, et narkotermineid on ajastutruult raske tõlkida, sest võimaluste ühes otsas on russitsismid ja teises otsas praeguste noorte mitte väga kinnistunud släng.

Kuna aga „Hirm ja jälestus” on originaalis rohkem kirjakeelne raamat kui „Trainspotting”,

1996. aastal tegi Danny Boyle „Trainspottingu” põhjal mängufilmi.

Hunter S. Thompson
„HIRM JA JÄLESTUS
LAS VEGASES”
Eesti Päevaleht

Irvine Welsh
TRAINSPOTTING
Koolibri

annab see tõlkijale võimaluse jääda autorile rohkem truuks, ja et tegemist on väga hea autoriga, jookseb tekst soravamalt. Samuti on kahe mehe 1960-ndate lõpu ja 1970-ndate alguse narkotriip Las Vegasesse ka värvikam, lõbusam ja iroonilisem kui 1980-ndate lõpu Šotimaa karm reaalsus.

„Ma tundsin, et ainuke viis valmistuda selliseks tripiks oli riietuda nagu paabulind, hulluks minna, läbi kõrbe minema kriisata ja siis kajastada sündmusi. Mitte kunagi ei tohi keskset ülesannet silmist lasta,” ütleb näiteks raamatu peategelane Raoul Duke enne seda, kui ta läks „terve galaktika” narkootikumidega varustatult Las Vegasesse ajakirjanikutööd tegema.

„Trainspotting” on selle kõrval päevast päeva kulgeva narkotripi ja sellest väljatulemise üles- ja allamäge liikuv vaatlus, mis pärast 1960–1970-ndate „helget” narkoaga näeb seda sõltuvust juba tumedamates värvides koos HIV, suhteprobleemide ja kaifile järgnevate piinadega. Nii nagu „Hirm ja jälestus” peegeldas oma aega ajastule omastes psühhedeelselt erksates värvides, kujutab ka „Trainspotting” oma kümnendi šoti noorte elu ilustamata (võib-olla ehk natuke kallutades) ja ausalt.

Tõlkida raamatuid, mis ameeriklaste või brittide jaoks defineerisid mingit ajastut, mitukümmend aastat hiljem eesti keelde on kindlasti omamoodi pätkel. Eriti kui tegemist on kultusteostega, mis tänu ekraniseeringutele on veelgi enam lugejate ajudeesse ingliskeelsetena taotud. Kuid kindlasti tasub neid ka eesti keeles lugeda. Sest kes ikka esimesel korral kohe kõigest aru sai, mida Johnny Depp suust välja puterdas või Ewan McGregor keelt väanates jutustas. Kuid kui eesti keelne „Hirm ja jälestus” lendab silme eest kiirelt läbi nagu Suur Punane Hai, siis „Trainspotting” avaldab muljet pigem otsekohe hese sisu kui stiiliga. ●

Kaljukotkaste järeltulija on harulduste haruldus

Tänavu võib kaljukotkaid loendada kahe käe sõrmedel. Eesti Päevaleht käis vaatamas, kuidas nad jala ümber rõngad said.

Eesti Päevalehe suverubriigis „Ketsid ja kampsun” juba esmaspäeval!

AINULT OLULISEST

Ulvar Käärt
reporter

Uus: eesti luule

Suurte kõrvadega ingel

Andres Ehini „Igavik vannitoas”, Varrak 2010

Isiklik ja irooniline

Tuuli Tauli „Täiuslik ja turvaline”, Värске Raamat 2010

„Täiuslik ja turvaline” on laulva luuletaja debüüt-kogu. See on peamiselt vabavärsiline luu- leraamat argielu poeesiast – elust, mis me ümber pulbitseb, tundeist, mis selles tooni anna- vad. Teose isiklikum osa, armu- elust ja -valust kirjutamine mõjub alati paljastavalt. Eks vär- sivormis ole kergem valu taluda, kuid kannatajarolliist päästavad mõtisklused. Näiteks: *kas sina ka ei mäleta / mis on armastus // ra- amatutest loen / et ta on olemas / tänavatel pole / teda koha-*

„Igavik vannitoas” on eel- mise sajandi kuuekümnendatel kassetipõlvkonnaga oma luule- tajateed alustanud kirjaniku valikkogu. Luuletaja on ise tein- nud valiku alates „Hunditam- mest” kuni „Udusulistajani” välja. Ehin on omapärane: algul eesti kirjanduse perifeerias olnuna kõnetab ta nüüdisajal vägagi, on loomulik osa eesti kirjandusest, kusjuures sürrea- listina jääb ikkagi peavoolust kõrvale.

Valikkogu on võlv sürrea- listlik maailm. Kes on Ehin juba varem lugenud, saab uuesti kaasa minna alateadvuse keerd- käikudesse, vabastada enda mõtted, nautida koomilise- tõsise vastandumist, kõlaefekte, natukene idamaist kõiksuse voolamist.

nud /---/ (lk 22) ja agressiivsem tundetoon: rebin su ihult lõrinal liha / pekslen peaga kui elajas / püherdame teineteise haardes /---/ (lk 67). Kõigele on kastmeks autori kerge iroonia.

Teine märksõna on linnaelu, meie täiusliku ja turvalise maa- ilma keskpunkt. Sünge küll, aga mõjub ergutavalt: *ikka see rutt ja tähelepanematus, üksindus massis, tüdimus /---/ sest täna sorry tõesti ei talu seda / hare krishna tegelikkust /---/ (lk 40).*

On huvitav, et noor autor vas- tandab end kasvava põlvkon- naga, kus „brändibeebide” ene- semääratlus käib tarbimise ja prantsuse lütseumide kaudu. Maailm on ette määratud, edu valem enne sündi valmis joonis- tatud: */---/ ja ära lase himuruse-*

Peale vanade luuletuste on esmakordselt tekstide juures Andres Ehini joonistatud pildike- sed. Näiteks stegosaurus ja suurte kõrvadega ingel ja teised pikergused näod, kel on suured kõrvad. Need tekitasid tahtmise tekste kuulata, endast paremini läbi lasta. Ehk seletab seda ka valikkogu avaluuletus: *kui mul poleks kõrvu / ei võiks ma midagi kuulda / isegi mitte vaikust / mis kukub üle jõe // või vaikust täna- val / mis tuleb vahel nii järsku / et võtab hinge kinni* (lk 13).

Kahju, et teosesse ei ole vali- tud haikusid. Eesti ühelt huvita- vamtalt haikumeistrilt oleks võinud neist väike valik olla. Kes on vana lugeja, leiab tuttavad tekstid, kes tutvub Ehini loomin- guga esimest korda, saab hea ülevaate. **• Kristel Kiigemägi**

varju / silmadesse kui märkad / tillukesi inimesi / need seal tiir- lemas on / kaubanduskeskuste lapsed / lapsed kes sündisid tur- vavõõga / siia ilma / algusest peale paigas lapsed /---/ muidugi olen ma nüüd / vana / ja mul on omad harjumused // mäletan koolilõunat mida / juba minu ajal ei söödud aga / puhvetit koo- lis veel polnud / ja söime ikkagi / eriti mina (lk 46–47). Sellist mina ja mineviku vastandamist on teoses veelgi. Meeldib, et vaata- mata irooniale ei ole üleolevat poosi, liigset nooruslikku loo- sunglikkust. Nii ongi seda hea lugeda. Ja noor luuletaja veel, ei taha teda kusagile lahterdada. Tegelikult on see üks ütleмата tore raamat! **• Kristel Kiigemägi**

Reklaam

NÕUDKE LÄHIMAST RAA- MATUKAUPLUSEST

SUVERAAMAT

Tove Jansson tõlkinud Maarja Laur

157 lk, Eesti Päevaleht

Täiuslikult elujaatav raamat täis tillukesi seiklusi ja suuri rõõme tuntud muumilugude autorilt Tove Janssonilt. „Suveraamat” on üks Tove Janssoni kümnest täiskasvanute romaanist. Põhjamaaes on see saavu- tanud klassika staatuse.

OSKARI PAADI- RAAMAT

Aleksi Bardy tõlkinud Teet Kamarik

128 lk, Eesti Päevaleht

Esimene eesti- keelne paadiraa- mat kogu perele!

See on raamat väikese Oskari seiklus- rohkest suvest, tutvustades paatide ja merega seotut igas vanuses merehuvi- listele. Aleksi Bardy kirjutatud ning Ville Salomaa kujundatud suurte piltidega „Oskarin venekirja” oli 2001. aastal Fin- landia Juniori kirjandusauhinna kandi- daat. Soomes on ilmunud juba kolmas kordustrükk sellest suurepärasest muhedast laste huviraamatust, kust ka täiskasvanud saavad selgeks purjeta- mise algtõed.

MÕRVAD PÕRGUS

Zotov tõlkinud Ilona Martson

476 lk, Eesti Päevaleht

Tere tulemast pör- gusse! See on koht, kus miski ei ole nii

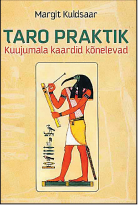
nagu Maal. Versace õmbleb vabrikus meeste aluspükse. Rappija Jack utili- seerib naistesidemeid. Elvis Presley juhatab pügmeede taidlusansambli. Stalin taob ööd läbi platnoidega kaarte. Leninist ja Frankensteinist on saanud hullupalati naabrid ning krahv Dracula juhib roosiistandust. Nad kõik on seda teinud juba terve igaviku, kui leiab aset ootamatu sündmus – pannakse toime mõrv. Mõrvatuks osutub juutide hool- dekodu köögitööline Adolf Hitler. Ja ta pole sugugi ainuke ohver.

TARO PRAKTIK.

KUUDJUMALA KAARID KÕNE- LEVAD

Margit Kuldäär 240 lk, Zeus

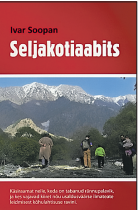
Margit Kuldäär on ligi kakskümmend aastat nõu ja jõuga aidanud vaimse või materiaalse maa- ilma probleemidega hädas olevaid inimesi. Selles töös on talle suureks abiks olnud tarokaardid. Ta on tuntud ka lek- torina ja tarokursuste korraldajana. Raamat annab praktilisi juhiseid taro- kaartide kasutamiseks. Autor tutvustab oma pikaajalise praktika kogemusi maailmakuulsate Aleister Crowley Thoth Tarot kaartidega. Siit saab teada, millised on taro ladumise põhimõtted ning kuidas kasutada kaarte mitmesu- guste probleemide lahendamiseks.

SELJAKOTI- AABITS

Ivar Soopan 88 lk, Eesti Päevaleht

Ikka juhtub vahel, et mõnel kenal õhtul jääd kroonilist reis- palavikku põdevate sõpradega pikemalt lobisema, reisilugusid rääkima. Rohkem kui korra oleme hilistel öötundidel, kui tõde selgub, tõdenud, et sama mõnus, kui teel olla, on tegelikult reisi planeerida. Ivar Soopani raamat on selle juures tõsi- seks abimeheks. Hoolitseb, et palavikus vappuv inimene midagi olulist ei unu- taks ja kahe jalaga maa peal püsiks.

PAAVO KIVINE

Džentelmenid 358 lk,

Eesti Päevaleht

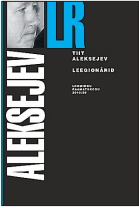
Inglasliku huumori tülevärk eesti auto- riult! Inglise klubis käi- vad vestlemas kaks härrameest, Alex ja Max. Millest nad ka juttu ei alustaks, ikka räägivad nad muudkui naistest – ning ühtaegu märkamalt iseendast. Ühtaegu enesekindlalt, naiste suhtes pisut üleolevalt. Samas peitub igas mahlasel dialoogis see, kuidas ilma naisteta poleks mehed need, kes nad on. Kui Kanal 2 vaimukad jutujamised „Härrad abikaasad” Marko Matvere ja Andrus Vaarikuga ekraanile tõi, peitus autor Paavo Kivine alles Bartholomew Bergi varjunime taha. Esmakorselt on nüüd lugejatele nautida „Džentelme- nid” oma originaalpeakirja ja tegeliku autori nimega.

LEEJONÄRID

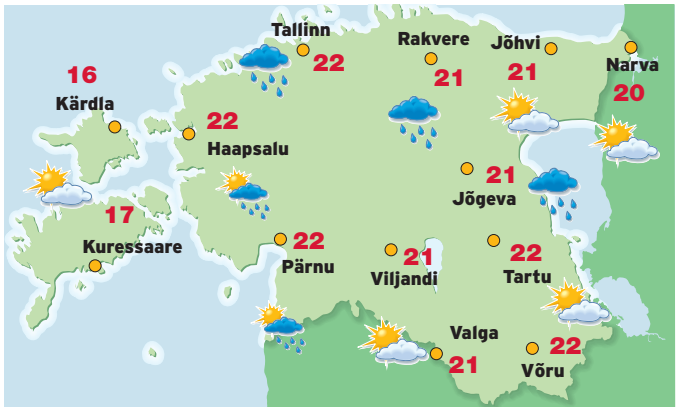
Tiit Aleksejev 56 lk, Loomingu Raamatukogu nr 20 /2010

Hind 30 krooni Tiit Aleksejev (snd 1968) on kirjutanud kaks romaani: „Valge kuningriik” (2006) ja „Palveränd” (2008). „Leejo- närid” on näidend 1944. aasta mees- test. See on lugu iseendaks jäämisest, mäletamisest, aga ka leppimisest. Ilmu- nud 28. juunil.

Ilm:

www.ilm.ee • www.bbc.co.uk • www.cnn.com

Reede 18...24 Lääne- ja loodetuul 3-9 m/s	Laupäev 20...26 Muutliku suunaga tuul 1-7 m/s
Pühapäev 22...28 Ida- ja kagutuul 1-7 m/s	Esmaspäev 22...28 Lõunakaare tuul 2-8 m/s

Ilm Eestis

Täna

Päev on vähese ja vahelduva pil- visusega. Kohati võib hoovihma sadada. Puhub lääne- ja loode- tuul 3–9 m/s. Sooja on 18... 24 °C. Õö on selge ja vähese pil- visusega. Puhub muutliku suu- naga tuul.

Lähipäevil

Laupäeval on selge või vähese pilvisusega sademeteta ilm. Puhub muutliku suunaga tuul 1–7 m/s. Sooja on 20...26 °C. Pühapäeval aga tuleb selge või vähese pilvisusega ning kuiv ilm. Puhub ida- ja kagutuul 1–7 m/s. Sooja on 22...28, kohati 30 °C.

PÄIKE TÕUSEB	PÄIKE LOOJUB	PÄEVA PIKKUS
• Tallinnas 22.40	• Tallinnas 22.39	18 tundi ja 29 minutit
• Tartus 4.13	• Tartus 22.22	

Ilm Euroopas

Amsterdam	17...27	vahelduv	Moskva	17...29	selge
Ankara	16...29	selge	Oslo	15...23	selge
Ateena	22...31	selge	Paris	18...34	vahelduv
Berlin	22...33	vahelduv	Praha	17...30	selge
Budapest	20...30	selge	Rila	13...23	vahelduv
Helsingi	14...22	vahelduv	Rooma	21...31	selge
Kopenhaagen	17...23	vahelduv	Stockholm	16...26	selge
London	16...24	vahelduv	Varssavi	13...26	selge
Lissabon	17...28	vahelduv	Viin	19...29	selge
Madrid	19...32	vahelduv	Vilnius	13...22	selge

+ Eesti Päevaleht +

Terror Tokyo

21.30 KANAL 2 Tiptunnil on Tokyo metroo rahvast täis, keegi ei tea, et see on valitud massimõrva kohaks. Ründajad, Jaapani ususekti Aum, Ülim Tõde, liikmed lase- vad metroovagunitesse närvi- gaasi sariini, mis on 26 korda surmavam kui tsüaniid. See oli esimene juhtum, kui massihävi- tusrelva kasutati terrorismiaktis.

Rosemary kokakool

21.25 KANAL 11 Värvika Briti telekoka Rosemary Shrageri kokakoolis toimub võistlus, kus amatöörkokad saa- vad välja teenida võimaluse pääseda tööle Suurbritannia tipprestoranidesse. Igal nädalal saabub Rosemary kokakooli ka- heksa innukat kokandushuvilist.

ETV	KANAL 2	TV3
08.25 Tweenie-põngerjad 08.45 Künkaotsa kliinik 08.55 Südameasi (Inglise 2005) 09.40 Vulkan, mis peatas maailma (Inglise 2010).*	06.00 Põrgulikud pruudid 06.55 Imelised salasõbrad 07.10 Pardilood 07.35 Kass Oggy ja kurjad prussa- kad 08.00 Suvereporter* 09.00 Tee õnnele*, 470 10.00 Armastuse meri*, 40/150 11.00 Kodus ja võõrsil*, 4760 11.30 Kaks kanget - Naabrite eri* 12.00 Tähed muusikas 12.55 Unistajad*, 54/175 13.55 Komissar Rex: Rexi kättemaks 15.00 Kaks ja pool meest: Kala sahtlis 15.30 Õhus on armastust, 46 16.30 Unistajad, 55/175 17.30 Armastuse meri, 41/150 18.30 Tee õnnele, 471 19.25 Kodus ja võõrsil, 4761 20.00 Suvereporter 21.00 Elujääja 21.30 Viimane tund - Terror Tokyos 22.35 Õhtlik piir 23.35 Tõelised kriminalistid: Seljako- timõrvad, 1	06.15 Yu-Gi-Oh GX 06.40 Nõiad 07.05 Käsna-Kalle Kantpüks 07.30 Rähn Woody 07.55 Igavene homme* 08.50 Kirgede torm* 09.50 Vaprad ja ilusad* 10.15 Kodu keset linna* 10.45 Südamehääl: Alisa* 11.40 Top Shop 12.05 Õhtusöök viiele* 13.05 Miami Vice: Theresa 14.00 Seadusesilm Steven Seagal: Tapjakoerad* 14.30 Kalamehejutud* Saatekülaline Lenna Kuurmaa. 15.00 A-Rühm: Elus kell viis 16.00 Südamehääl: Alisa 17.00 Kodu keset linna 17.30 Vaprad ja ilusad 18.00 Igavene homme 19.00 Kirgede torm 20.00 TV3 uudised 20.30 Õhtusöök viiele 21.25 NCIS kriminalistid: Identitee- dikriis 22.20 Ahvide planeet (Planet Of The Apes, USA 2001). Ulmepõnevik. R: Tim Burton. O: Mark Wahlberg, Helena Bonham Carter, Tim Roth 00.35 Rocky (USA 1976). Draama . R: John G. Avildsen. O: Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young 02.50 Taevas (Heaven, USA 2002). Draama 04.25 Õhtusöök viiele* 05.10 TV3 uudised*

ETV2, KANAL 11, TV6

ETV2

18.00 Karusmarjad metsikus looduses: Merest vii- dud (Inglise 1998) 18.20 Reis ümber maailma (In- glise 2007) 18.30 Künkaotsa kliinik: Suursündmus (Inglise 1999) 18.40 Tweenie-põngerjad: Peeglike, peeglike (Inglise 1998)* 19.00 Operaator Köps see- neriiis (Eesti 1964) 19.20 Aktuaalne kaamera (vii- pekeelles) 19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles) 19.45 Vana aja asjad: Punased tähtpäevad (Eesti 2003) 20.00 Antõša (Eesti Telefilm 1995) 21.00 Liisi viies suvi (Eesti Telefilm 1996) 21.30 Lewis: Ja kuukiired suudlevad merd (Inglise 2007) 23.00 Omid Djalili show, 3/6 (Inglise 2007) 23.30 Amy Winehouse Londonis (Inglise 2007) 00.28 ERR-i uudised

KANAL 11

06.20 Uudised vene keeles 06.50 Victoria*, 170/171 07.30 Superlapsehoidja* 08.20 Nigella ekspres- s*: Tõuse ja mine 08.50 Võluvägi*: Mehed ja saladu- sed 09.50 Top Shop 09.55 Victoria, 171/171: Vii- mane osal 10.55 Õstuhetk 11.15 Coleeni kaunitarid*: Pacha 12.05 Top Shop 12.20 Sokolaad* (Chocolat, UK/ USA 2000) 14.30 Naistevahetus 7 15.20 Super- lapsehoidja 16.10 Võluvägi 17.00 Ühe miili klubi 17.50 Üllatusremont 18.25 Nigella ekspres 18.55 Kelgukoerad 19.55 Coleeni kaunitarid: Schwarzkopf 20.35 Aardekütt 21.25 Rosemary kokakool: Uus saril 22.20 Sünnipäevatüdruk (USA/ UK 2001) 00.00 Hollywoodi elud 00.20 Suvereporter 01.10 Aardekütt* 02.00 Night Chat 05.00 After Chat

TV6

06.00 Hommikustuudio 10.00 Roheline miil (The Green Mile, USA 1999)* 13.20 Top Shop 13.45 Kodu keset linna 14.15 A-Rühm: Topeltkuumus* 15.10 Tähevärv Atlantis: Kolmkümmend kaheksa minu- tit* 16.05 Eureka 17.00 Kõige naljakamad koduvi- deod 17.30 A-Rühm: Häda ratastel 18.30 Simpso- nid: Ema Bart 19.00 Perepea 19.30 Tähevärv Atlantis 20.25 KINOÕHTU: Dunston korraldab mürgli (Dunston Checks In, USA 1996) 22.05 Seks ja linn 22.30 Kondid 23.25 Jalgpalli Triobet Balti Liiga päevik 00.00 Perepea* 00.30 Simpsonid* 01.00 Eureka* 01.50 Seks ja linn* 02.15 Ameerika edeta- bel 03.05 Matrjoškad* 03.50 Hollywoodi südames 04.15 Hailitunud 05.00 SMS-mäng

Täna on sündinud

Maie Penjam,
arhitekt, 1937
Elo Tust,
filmilavastaja, 1954
Juhan Kivirähk,
sotsioloog, 1957
Jüri Raidla,
jurist, 1957
Peeter Oja,
näitleja, 1960
Hirvo Surva,
koorijuht, 1963

Nimepäev

Milvi, Milve

Sudoku

Pappocom Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

3				6		1		
					4			7
				1		3		2
			7				9	6
9		3				5		8
6	2				5			
7		1		2				
5			4					
		2		7				3

SUDOKU reeglid
Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

1	4	8	7	3	5	6	9	2
6	5	3	9	4	2	1	8	7
7	9	2	6	1	8	3	4	5
4	7	9	8	5	3	2	1	6
3	6	5	2	9	1	8	7	4
2	8	1	4	7	6	9	5	3
9	1	6	5	2	7	4	3	8
8	3	7	1	6	4	5	2	9
5	2	4	3	8	9	7	6	1

SUDOKU EPL ONLINE'IS
Mängi aadressil www.epl.ee/sudoku

Horoskoop+ristsõna

JÄÄR Ülemäärane kiirustamine ja sebumine väsitavad ja hajutavad su tähelepanu, seetõttu võid teha vigu ja unustada olulisi kohtumisi.

SÖNN Praegu on oluline teistega mõtteid vahetada. Keegi võib aidata lahendada mõnd probleemi ning koos tegutsedes tekib uusi võimalusi.

KAKSIKUD Tunned, et oled pisut uimane ja väsinud. Võid automaatses tegevuses sooritada mõne vale liigutuse. Kasulik on rohkem ringi liikuda.

VÄHK Oled ülitundlik oma lähikonnas valitsevate mõjutuste suhtes. Olgu selleks siis ilm, maastik, ruumikujundus, värvus või mis iganes.

LÖVI Tajud suhteid ja kohtumisi valesti. Kui oled kunstnik, muusik või luuletaja, võngub su vaim maailmaga kooskõlas.

NEITSI Sinu ja kaaslaste vahel on ebaselgust või muud asjaolusid, mis teevad suhtlemise keeruliseks. Hetk soosib poeesiat ja erootikat.

KAALUD Nüüd tunnetad eriti teravalt, et rutiin ei ole kindlasti see, mida sa praegu vajad. Samal ajal pead just olmemuredega rinda pistma.

SKORPION Sinu põhjalikkus võib kergesti muutuda fanatismiks. Sa ei suuda lihtsalt niisama suhelda, vaid pead kõigest leidma varjatud tagamõtte.

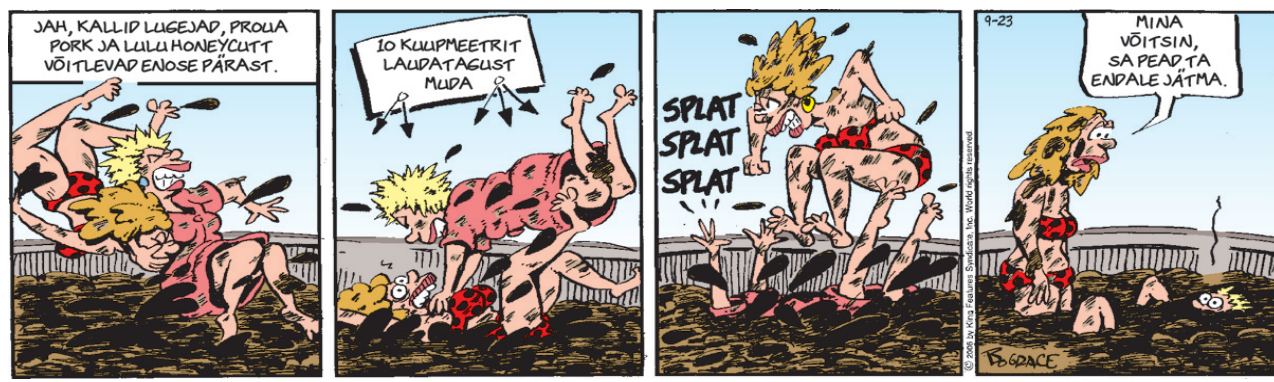
AMBUR Ebasoovitav on sattuda sõltuvusse kellegi rahast või muudest vahenditest. Ka tuleb silm peal hoida kõikvõimalikel juriidilistel tehingutel.

KALJUKITS Kui sul on kelleagi kana kitkuda, siis on parem hoiduda selle isikuga kokku puutumast. Võid mõjuda ärritavalt ka loomadele.

VEEVALAJA Keegi võib sinu vastu tunda ebatervet huvi, eriti raha ja väärtasjade vastu. Kui oled teiste arvel elanud, siis nüüd võidakse võlad sisse nõuda.

KALAD Kalade Kuu süstib sinusse edevust. Soovid olla „pildil“, mistõttu mõtled välja tegevusi, mis seda võimaldaksid.

Piraaja Klubi
BUD GRACE

Hagar Hirmus
CHRIS BROWNE

Garfield
JIM DAVIS

Viivi ja Wagner
JUBA TUOMOLA

Dilbert
SCOTT ADAMS

Baskini anekdoodid

●● „On ikka noorus! Tütar on öö läbi diskol, ise 16-aastane; hommikul tuleb tatikas koju, mingi kutt on kaasas! Aga emale 30. sünnipäeva puhul õnne ei soovi tagi!“
●● Psühhiaater esitab patsiendile vastuvõtul küsimuse: „Öelge palun, kas teiega juhtub vahel nii, et kuulete häält, aga te ei tea, kes räägib ja kust räägitakse?“
„Muidugi juhtub.“
„Millal see tavaliselt juhtub?“
„Kui ma telefonitoru tõstan!“
●● Üks naine jutustab sõbrannale oma elust.
„Me elame nüüd mehega nagu aristokraadiid, tema magab ühes, mina teises toas. Kui ma olen talle vajalik, helistab ta kellukest.“
„Aga kui sa magama jääd ega kuule?“ küsib tuttav.

„Ei jää, ma seisan kogu aeg ukse taga ja kuulani!“
●● Rabinovitš pakub oma teeneid firmale, mis tegeleb kauba otsemüügiga.
„Me võtame teid tööle, kui te suudate eskimotele jääkapi müüa!“
„See on käkitegu, ma suutsin Araabia šeiigile, kellel oli haaremis 374 naist, müüa täispuhutava naise!“
●● „Miks teie mees ennast ei ravi? Ta on ju kurt!“
„Ta ootab, kuni lapsed muusikakooli lõpetavad!“
●● „Kas see on kindlustus?“
„On küll, milles küsimus?“
„Kas ma võin kindlustada oma auto esimese parema ratta?“
„Kuidas teiste ratasest jääb ära!“

Loto

11 154. loosimine, 30. juuni k 21.15:	11 155. loosimine, 1. juuli k 14.15:
3 4 10 12 22 27 28	7 11 12 13 16 17 18
30 34 38 39 41 43 44 46	25 26 32 35 41 43 44 46
49 51 61 62 63	51 54 56 57 64

Arvamus 2 Unifised 4 Majandus 11 Arkaadia 12 Sport 16
Eesti Päevaleht | reede, 2. juuli 2010

Vapper Ghana hoiab Aafrika lootusi elus

JALGPALL

Ghana peab veerandfinaalis alistama Uruguay, et kirjutada ümber Aafrika vutiajalugu.

Veiko Visnapuu
veiko.visnapuu@epl.ee

MM-i kaheksa tugevama sekka jõudmisega on ghanalased juba korranud mandrikaaslaste Kameruni 1990. ja Senegali 2002. aasta saavutust, kuid võidu korral kahekordse maailmameistri Uruguay üle tänaõhtuses veerandfinaalduellis annaksid nad Musta Mandri jalgpallile uue kvaliteedimärgi.

Oi, kuidas esmakordselt MM-finaalturniiri võõrustaval Aafrikal oleks Ghana edu tarvis – see mõjuks justkui palsamina, sest 600 miljoni elanikuga manner pidi alla neelama ühe kibeda pilli teise järel, kui kõik ülejäänud viis Aafrika meeskonda asusid vastupidiselt eeldustele juba alagrupimängude järel kohvreid pakima. Vapper Ghana koondis, kelle rivistuses pallib mitmeid alles 19–21-aastasi noorukeid, on MM-il hiilunud aga nii atleetlikkuse, vastupidavuse, sihikindla visaduse kui ka allaandmatu võitlusvaimuga – just selliste omadustega, mida kuu aega vältaval turniiril hädasti vaja läheb.

Kuigi USA suutis tänu suuremate kogemustele kaheksandikfinaalis Ghanaga teisel poolajal seada jalule viigiseisu, ei kaotanud turniiri noorim meeskond pead. Oma võimetesse uskudes ootasid ghanalased kannatlikult oma järgmist võimalust, mis saabuski meisterliku Asamoah Gyani täpse võidulöögi näol lisaja alguses. Kas pole ootamatu saavutus tiimilt, kelle ridadesse kuulub üheksa 21-aastast või noorem mängumees? Kusjuures kohtumises USA-ga usaldas Ghana serblasest peatreener Milovan Rajevac alkoosseisus väljakule kuus pallurit, kes olid 23-aastased või nooremad.

Noored peavad vastu!

Noorus nooruseks – Ghana peab MM-il hakkama saama mitme koondise põhitegijata, keda kimbutavad vigastused. Näiteks keskvaljal tunnevad aafriklased puudust oma suurimast tähest, Londoni Chelsea staarist Michael Essienist. Aga juhendaja Rajevac on suutnud praegustest koondistestki moodustada ühtse löögirusika ning seni on hakkama saadud nii kaitses kui ka rünnakul. Tõsi, rünnak valmistas ghanalastele veel enne 2:1 võiduga tipnenud kaheksandikfinaali siiski päris palju peavalu – eelmises 13 ametlikus kohtumises polnud nad suutnud üle ühe värava lüüa! MM-i alagrupiturniiril lõi Ghana kaks väravat, alistades Serbia 1:0 ja viigistades Austraalia 1:1, aga need mõlemad tabamused sündisid Gyani jala kaudu penaltist.

Kuigi MM-turniirid pole tavaliselt verisulis noorte kroonimispeod, aitab ghanalasi see, et neil

on juba olemas vajalik võitjaloomus sammumaks nädalaid vältaval jõuproovil nii kaua suurfavoriitidega üht jalga. Mõned praegused Ghana koondislased krooniti mullu U-20 vanuseklassi maailmameistriks, kui nad tegid finaalis tuule alla Brasiilia eakaaslastele. Selle aasta jaanuaris, kui ligi pool Ghana tavapärasest põhimeeskonnast oli kimpus vigastustega, esinesid noore koosseisuga ghanalased südilt Aafrika meistrivõistlustel – nad rühkisid finaali, kus kaotasid Egiptusele 0:1.

Noortevuti järjepidev ja tõhus arendamine ongi peapõhjus, miks Ghanast on saanud Aafrika jalgpallis omamoodi teerajaja. Lisaks sellele, et Mustad Tähed (Ghana rahvusmeeskonna hüüdnimi – toim) suutsid esimeste aafriklastena triumfeerida kuni 20-aastaste MM-il, võitsid Ghana olümpiakoondislased, Mustad Meteoriidid, esimese Aafrika esindusena 1992. aastal Barcelo-

Kui võidame, ei teeks me seda vaid oma rahvale, vaid kogu Aafrikale.

nas olümpiamedali, pronksise. Ghanal on kahtlemata kontinendi kõige väljapaistvam noortejalgpalli arendamise süsteem!

Üks on kindel – esmakordselt pärast 1970. aastat MM-finaalturniiril nii kaugele rühkinud kuulsusrikka ajalooga Uruguay peab täna kell 21.30 algavas vastasseisus Ghana noort meeskonda tõsiselt pelgama. Miks ei peaks aafriklased suutma taas üllatada?

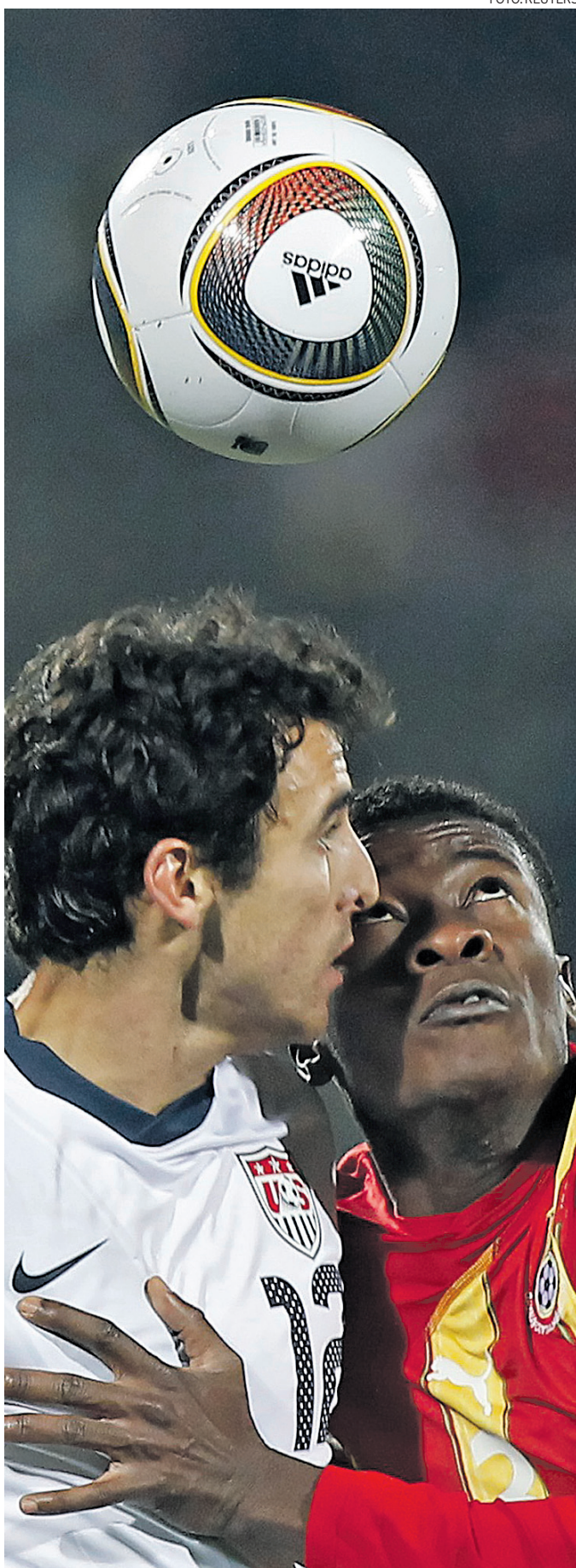
„Oleme seda juba teinud,” ütles Gyan, kui telemehele surusid USA alistamise järel talle mikrofoni näkku. „Ghanal on sel MM-il üks paremaid meeskondi ja kui võidame taas, et teeks me seda vaid oma rahvale, vaid kogu Aafrikale.”

Teerajaja Abedi Pele

Pole kahtlustki, et ghanalased tunnevad suurt vastutust, kuna on nüüd jäänud esindama kogu kontinenti. Aga nagu tipurindaja Gyani lausetest paistab, ei lase nad end sellest sugugi häirida. Käimasoleval turniiril kolm väravat löönud Gyani kõrval on seni olnud Mustade Tähtede üks suuremaid tähti alles 20-aastane keskvaljamees Andrew Ayew – paljude arvates parim ja kõige loovam Ghana koondislane MM-il.

Et nii noor mees võib juba nii targalt mängida, pole sugugi üllatav, kui vaatame, kes on tema isa – kolm korda Aafrika parimaks vutimeheks valitud Abedi Pele pojana on Ayew nii kogu oma mitteteadliku kui ka teadliku elu veetnud ju jalgpalli keskel!

Abedi Pele esiletõus rahvusvahelisel areenil 1980-ndate teisel poolel tegi temast omamoodi

Ghanalase Asamoah Gyani (paremal) ja ameeriklase Jonathan Bornsteini „embus“ peapalli jahtides.

ühse Aafrika jalgpalli pioneeri Euroopas. Pele läbilöökk kehutaski Ghanas noortejalgpalli arendamisele riiklikku tähelepanu pöörama. Mis sellest, et niipea, kui sealsed vutipoisid hakkavad kaela kandma, lahkuvad nad Aafrika lääneosas asuvalt kodumaalt rikastesse Euroopa klubidesse edasist elu kindlustama – koondisele on nad ju ikkagi suureks abiks. Kiidetud Ayew, kes on sündinud Prantsusmaal, kuulub näiteks juba aastaid Marseille 'Olympique' i ridadesse, kuigi pallis mõõdund klubihooajal laenulepinguga esiliigas, AC Arles-Avignonis.

Seni ainsa aafriklasega maailma parimaks jalgpalluriks valitud libeerlane George Weah (1995. aastal – toim) usub koguni, et Ghana suudab võita MM-tiitli. Võib-olla oli ta ghanalaste võidu järel USA üle liialt eufoorias, aga Weah on varemgi mõelnud ebatoenäolistest asjadest ja need ometi teoks teinud. Kunagi AC Milanis mängides triblas ta kohtumises Verona klubiga mööda seitsmest vastasest, lüües uskumatu värava! Aafriklaste vaba hing lihtsalt ei lasegi alalhoidlikult mõelda, mida on viimasel ajal tõestanud ka Ghana vutimehed. ●

Kas veerandfinaal Holland-Brasiilia pakub koleda mängu?

JALGPALL

Veerandfinaalis kohtuvad meeskonnad, keda on süüdistatud kauni mängustiili kaotuses.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Head aega, Brasiilia, kohtumiseni 2014! Niisuguse apsakaga sai reklaamplakatil hakkama üks Brasiilia supermarket pärast oma koondise kaheksandikfinaalkohtumist Tšiiliga. Kuigi viiekordne maailmameister võitis selle matši justkui mängeldes 3:0, näib, et kodumaal pole oma pallivõlurite oskustesse just suurt usku.

Sellest hoolimata on Brasiilia tänase mängu eel Hollandiga soosikustaatuses. Peatreener Dunga käe all on rohkem panustatud kaitseliini, mis tähendab, et tulpidemaa palluritel läheb nende värava lahti murdmisega raskeks – on brasiillased ju selle turniiri jooksul üldse oma võrku lubanud vaid kaks palli: ja needki ilmselt eksikombel, üks põhjakorealastelt ja teine Elevandiluurannikult.

Dunga peamine mure näib olevat keskvali. Elano on jalavigastusega audis, traumadega on hädas ka Felipe Melo ja Julio Baptista. Tšiili vastu teise kollase kaardi korjanud Ramires peab mängu vahele jätma.

Arjen Robben

Repliik
Vallo Toomet
uudistejuht, sel MM-il Hollandi fänn

Tänase mängu võidab Holland

Tänase MM-i veerandfinaali viiekordse maailmameistri Brasiilia vastu võidab Holland juhul, kui kõik viis allolevat tingimust täidetakse.

1. Arjen Robben õpib mängima ka parema jalaga ja suudab palli vedada ka mujale, kui vasakult keskele, mida ta teeb küll suure-

Seega pole hollandlaste šansid sugugi olematud – nad pole juba 23 mängu järjest kaotanud ning nende mängijad on heas vormis, järjest kindlamalt tunneb ennast ka nende suurim staar, vigastusest taastuv Arjen Robben.

Saatuslikud tülid

Kuid Hollandilgi on oma mure – meeskonna sisekliima on kehva, omavahelised kemplused kõigutavad neid kursilt. Mängus Slovakkiaaga välja vahetatud Robin van Persie on vihane, et varupingile ei istutatud tema asemel hoopis Wesley Sneijderit. Peatreener Bert van Marwijk on pallureid manitsenud end vaos hoidma ja erimeelsusi lahendama – sisetülid on ju saatuslikuks saanud mitmele meeskonnale.

Mõlemat meeskonda on sel MM-il palju kritiseeritud kauni mängustiili välja vahetamises taktikaliselt ettevaatliku vastu. „Tahan, et meeskond mängiks ilusat jalgpalli, sest see on Hollandi stiil, kuid kui suudame võita ka koleda mänguga, siis oleme alles tõeliselt arenenud,” nentis van Marwijk. Dunga ei vaeu süüdistusi üldse kommenteerima. „Olen kolm aastat seda tiimi üles ehitanud, pallurid mõistavad mind poolelt sõnalt. Hakkame varsti oma töö vilju maitsma.” ●

päraselt ehk isegi hiilgavalt, kuid kõigile teadaolevalt.

2. Arjen Robben lõpetab mängu väljakul isetsemise ja saab aru, et sel korral on tegijateks ka Wesley Sneijder ja Robin van Persie. Viimati nimetatut võiks ärgata ja joosta platsil sinna, kuhu sõit tuleb.

3. Hollandi kaitseliin peab. See on kõige raskem ülesanne, sest brasillaste sõidu kiirus ja täpsus on sel MM-il vaieldamatult kõige perfektsem.

4. Hollandi poolkaitsjad suudavad lõigata kiire sõodu brasside kaitsjatelt ja poolkaitsjatelt ründajatele ka pärast seda, kui Robbeni vasaku jala vedu vastu seina jookseb ja ta palli kaotab.

5. Holland suudab olla brassidest täpselt sekundi võrra kiirem kõigis mänguelementides – mõlemises otsustamises, sõodu kiiruses, täpsuses ja realiseerimises. ●

Favoriidid seljatasid üllatajaid

TENNIS

Kaia Kanepi alistanud Petra Kvitova maailma esireketi Serena Williamsi vastu ei saanud.

Gunnar Leheste
gunnar.leheste@epl.ee

Varasematel aastatel Wimbledonis vaid kaotusi tunnistanud ja tänavu üllatuslikult poolfinaali jõudnud 20-aastane tšehitar Kvitova suutis Williamsiga avastetis heidelda kiire lõppmänguni, kuid pidi siiski turniiri kolmekordsele võitjale 6:7 (5:7), 2:6 alla vanduma.

„Ma ei uskunud turniiri alguses, et võin üldse nii kaugele jõuda. Tundsin, et ma pole vormis,” rääkis ameeriklanna BBC Spordi otse-eetris. Muu hulgas pidi 13-ndat suure slämmi tiitlit püüdev Williams vastama küsimusele, mis annab talle konkurentide ees eelise ja aitab mängu võita.

„Võib-olla olen lihtsalt natuke hull. Ma tõesti ei ole selle mõelnud. Tunnen end õnnistatuna, et olen püsinud terve ja saan iga oma võiduga toetada neid inimesi, kellel pole nii palju vedanud kui mul,” ütles ta.

Williamsi eeliseid Kvitova ees ei tule aga kaugelt otsida. Ameeriklanna lõi seitse serviässa tšeh-

hitari viie vastu ning loovutas vastasele vaid ühe servigeimi. Williamsi võimsaima servi kiiruseks mõõdeti eile 191, neljandas ringis Maria Šarapova vastu aga 201 kilomeetrit tunnis.

Järgmisena mängib Williams esimest korda elus Wimbledonis finaali jõudnud venelanna Vera Zvonarjova, kes alistas poolfinaalis bulgaarlanna Tsvetana Pironkova 3:6, 6:3, 6:2.

„Mulle pole veel kohale jõudnud, et täitsin just oma elu ühe suurima unistuse,” ütles Zvonarjova paar minutit pärast

Võib-olla olen lihtsalt natuke hull. Ma tõesti ei ole sellele mõelnud.

matši. „Pironkova on noor, kuid väga sitke vastane. Teadsin, et kui talle vähegi võimalusi anda, kasutab ta need kindlasti ära.”

Tagasi esikümnesse

Avaseti kaotusest Zvonarjova end häirida ei lasknud, vaid mõtles, mida saaks teises setis paremini teha. „Otsustasin, et pean olema kiirem ja agressiivsem. Suutsin mängus sees püsida ja selle enda kasuks põ-

FOTO: REUTERS

Vigastustest võitu saanud Vera Zvonarjova jõudis esmakordselt Wimbledonis finaali.

rata,” ütles maailma edetabelis 21. kohal asuv, kuid peagi tagasi esikümnesse tõusev venelanna.

Zvonarjova tõusis mullu veebruaris maailma edetabelis viiendaks, kuid hüppeliigese- ja randmehigastused rikkusid hooaja teise poole.

„Tihti vigastustega kimpus

olemine toob igasugu kõhklusi pähe. Need röövivad enesekindluse ning teevad tagasitulemise raskeks. Kuid uskusin endasse ja teadsin, et niipea, kui saan sada protsenti terveks, võin jälle hästi mängida,” ütles eelmise aasta lõpus noa all käinud Zvonarjova.

Williams ja Zvonarjova on omavahel kohtunud kuus korda, vaid ühes mängus on peale jäänud venelanna. „Oleme pidanud usumatult raskeid lahinguid. Tunnen, et mul pole midagi kaotada. Tal ilmselt samuti mitte,” lausus Williams. ●

Lühidalt

Tennis Rüütel ja Kontaveit jõudsid poolfinaali

Tennise Eesti meistrivõistluste veerandfinaalis alistas Margit Rüütel Ilona Poljakova 6:3, 6:2, Anett Kontaveit Diana Klavani 6:3, 6:2, Kaidi Ilves Dana Ihsanova 4:6, 6:4, 6:4 ja Julia Matojan Mariliis Pilve 6:3, 6:3. **EPL**

Anett Kontaveit

Jalgpall Flora ja Trans kaotasid Euroopa liigas

Euroopa liiga avaringi kohtumises kaotas FC Flora võõrsil Thbilisi Dinamole 1:2, eestlaste värava lõi Alo Dupikov üheksandal minutil. Narva Trans jäi kodus 0:2 alla Soome Mypale. **EPL**

Rannavõrkpall Jaanile ja Vesikule võit ja kaotus

Karl Jaani ja Rivo Vesik võitsid Norras Stavangeris toimuva suure slämmi turniiri alagrupis 2:0 kohaliku paari Jorre Andre Kjemperud – Vegard Hoidalen, kuid kaotasid siis brasiillastele Benjaminile – Brunole 1:2. **EPL**

ESITLEVAD:

VÕIDA KATUS, MIS SÕIDAB!

SKY PLUS KINGIB ÜHELE KUULAJALE PÄRISEKS **PEUGEOT 308 CC!**

SÕIDA KATUSEGA VÕI ILMA!

PEATA RAADIOPATRULL KINNI JA KÜSI AUTOMÄNGU LOOSIKAARTI!

KAARDID SAADAVAL KA PEUGEOT ESINDUSTES ÜLE EESTI.

WWW.SKYPLUS.FM

RAADIOPATRULL

FOTO & KUJUNDUS: MARKO SOONURM

Kuulutused

TOIMETAJA : MAARJA KARU
TEL : 680 4506 FAKS : 680 4501 E-POST : kuulutus@epi.ee
• KUULUTUSTE INTERNETIPORTAAL KUULUTUS.EPL.EE - kõikide kuulutuste sisestamiseks ja tasumiseks!

Eesti Päevaleht | reede 2. juuli 2010
Arvamus 2 Uudised 4 Majandus 11 Arkaadia 12 Sport 16

TOM CRUISE CAMERON DIAZ
NAGU ÖÖ JA PÄEV
MS12
Saal 1
11:50 14:25 17:00 19:35 22:10
A.Le Coq Sviit
14:25 (ainult L,P) 17:00 (v.a. L,T,K)
19:35 (ainult P,E) 22:10 (ainult P,E)
*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

AARON JOHNSON CHRISTOPHER MINTZ-PLASSE
UUS SUPERKANGELANE
CHLOË GRACE MORETZ MARK STRONG NICOLAS CAGE
Saal 10
12:05 14:40 17:15 19:50 22:25

HIRMU UUESTISÜND
KISKJAD
KINODES 16. JUULIST
Saal 2 (eesti keeles!) 14:05 19:15 (v.a. R,L,T,K)
Saal 2 (vene keeles!) 11:30 16:40 (v.a. L,T,K)
Saal 7 (eesti keeles!) 12:30 18:00
Saal 7 (vene keeles!) 15:15
Saal 7 (inglise keeles, ilma tõlketa!) 20:35

Disney PIXAR
LELULUGU 3
EESTI KEELES!
KINODES 13. JUULIST
Saal 5
12:20 14:30 16:45 18:50 20:55

BRENDAN FRASER
KARVAPALLIDE KÄTTEMAKS
Saal 8
11:45 14:45 17:45 20:45

SARAH JESSICA PARKER KIM CATTRALL KRISTIN DAVIS CYNTHIA NIXON
SEKSALINN 2
Saal 2
21:30 (v.a. R,L,T,K)

DREAMWORKS
SHREK NÜÜD JA IGAVESTI 3D
Saal 2 (eesti keeles!) 14:05 19:15 (v.a. R,L,T,K)
Saal 2 (vene keeles!) 11:30 16:40 (v.a. L,T,K)
Saal 7 (eesti keeles!) 12:30 18:00
Saal 7 (vene keeles!) 15:15
Saal 7 (inglise keeles, ilma tõlketa!) 20:35

Coca-Cola PLAZA
www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182
FORUM CINEMAS

Tarantino Filmiöö
PULP FICTION
KINOS SÖPRUS
2. ja 3. juuli kell 00:00

KRISTEN STEWART as Joan Jett DAKOTA FANNING as Cherie Currie
THE RUNAWAYS
kell 19:00
www.kinosoprus.ee

EESTI KONTSERT

L 3. juuli kell 20 Tartu Jaani kirik
Kuraditriiler
LASSE JOAMETS (viul),
INES MAIDRE (orel),
KRISTJAN-JAANEK MÖLDER (sopran)
Tartini, Biber, Ravel, Purcell
T 6. juuli kell 19 Niguliste
Orelifestival esitleb:
PRZEMYSLAW KAPITULA (orel, Poola)
Surzyński, Pachelbel, Nowowiejski, Bach, Liszt
K 7. juuli kell 20 Tartu Jaani kirik
N 8. juuli kell 20 Pärnu Eliisabeti kirik
N 15. juuli kell 18 Jõhvi Mikkeli kirik
Seitsme Linna Muusika
JääOrel
ULLA KRIGUL (orel) &
ansambel JÄÄÄÄR
Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

TALLINNA LASTEHAIGLA TOETUSFOND

Aita leida ja lahendada kõige väiksemate südame mured

Helista...
900 7705 50 kr
900 7710 100 kr
900 7715 500 kr

...ja toeta Lastehaigla patsiente elutähtsa aparraadi, ehk kardioograafi, muretsmisel. Sinu annetused aitavad raskemate väiksemate südame muredega ja annavad neile võimaluse elule.

Annetusi saab teha ka kodulehelt
www.toetusfond.ee

Elion

Helistada saab ka EMT, Elisa, TELE2 ja Starmani numbritelt.

Eesti Päevaleht

ANNA MOUGLALIS • MADS MIKKELSEN
CHANEL COCO & IGOR STRAVINSKI
JAN KOUNENI FILM
Esilinastus 18:30 21:00

SURIKAADID - kõrbe väikesed valvurid
11:15 15:00 16:45

MEHEDE UJUMISTRIKOODES
PÕFFI Vitamiin-taks
13:00 19:40 21:40

hispaania lohutu komöödia
PAKSUD
PÕFFI võidufilmi režissööri Daniel Sánchez Arévalo uus film
15:15

AUDREY TAUTOU
COCO ENNE CHANELI
17:30

E-R kuni kl 18:00 pilet 65 krooni, alates kl 18:01 pilet 75 krooni. L-P ja riiklikel pühadel kuni 15:00 pilet 65 krooni, alates 15:01 pilet 75 krooni. Pere- ja lastefilmidele kuni 12.a. ka. pilet 40 krooni. Tudengitele ja ajateenijatele pilet 65 krooni. Õpilastele ja pensionäridele pilet 50 krooni.

JÕUD

Lavastaja Uku Uusberg Eesti Draamateater
Peaosas Ivo Uukkivi Eesti Draamateater
Osades Argo Aadli, Alo Kõrve Tallinna Linnateater jpt

Etendused 8., 10., 11., 12., 15., 16., 24., 25., 26. august ja 2., 3. ja 4. september kell 19.30 Jämeda Pulli tallis

EURONICS estravel

2ÜHEL

Rein Rannap Mihkel Mattisen

klaverihitte 1L klaveril 2KESI 3ST sajandist 4L käel

klaver tuleb külla

Juulis, kirikutes algus 20.00

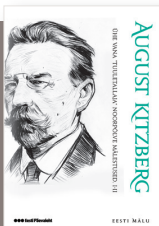
N 8. Juuru E 12. Tartu, Peetri R 16. Tori T 20. Põlva
R 9. Haljala T 13. Halliste L 17. Kuressaare K 21. Tallinn, Oleviste
L 10. Pärnu K 14. Järva-Jaani P 18. Muhu R 23. Keila
P 11. Haapsalu N 15. Otepää E 19. Põltsamaa

Piletid eelmüügis (Piletilevi, Statoil) ning kohapeal: 125.- ja 195.- Soodushind: pensionärid ja õpilased.

Sadolin Postimees Maaelust DELFI Arpeev EMT ilme.ee

ja avaldab sügavat kaastunnet
abikaasale, tütrele ja pojale.

AUGUST KITZBERG „ÜHE VANA „TUULE-TALLAJA” NOORPÕLVE MÄLESTUSED”

Oma mälestuste tundelaadi on kõige paremini määratlenud August Kitzberg ise: natuke sentimentaalsed ja natuke grotesksed. Neis jäädvustatud vana tuuletallaja noorpõlv möödus Mulgi- ja Kuramaal ning Riias ja kestis koguni 1850. aastaist sajandivahetuseni.

Linda Kaljundi:
Kitzbergi mälestusi võib lugeda kui ühte lustlikku käsiraamatut Eesti- ja Liivimaa moderniseerumise kohta.

Linda Kaljundi
ajaloolane

Kitzbergi mälestusi on ikka arvatud Eesti suurte kirjaniku-memuaaride hulka. Siiski võib nende kirju kuub ja kronoloogia puudumine lugejat esmapilgul üllatada: siit leiab pealkirju, nagu „Mis mujale vahele ei mahtunud” või „Nipet-näpet”. Kitzberg ei kohku mälestustes koguni praktiliste asjade ajamise ees, näiteks palub ta tuua tagasi väljaleenatud raamatuid. Samal ajal aga tasub näilise kaose tagant otsida vilunud kirjameest. Sest kes muu oskaks sedavõrd sundimatult kõneleda lugejaga kord koduloolase, kord ilu-, kord ajakirjaniku häälel või vaheldada justkui muuseas kõne- ja kirjakeelt.

Kitzberg on oma mälestustele andnud paljuski anekdootide vormi. Ent kõik need „tähtsuseta asjad ja asjakesed... peavad aitama aega ja inimesi seletada, nagu nad olid” (lk 194). Nagu memuaaride kirjutajad sageli, tahab ta ennekõike päästa unustusest oma kaastelisi ja küllap on „kentsakate juhtumiste” vormis ka midagi just neile omast: vähemalt Kitzbergi meenutust mööda püüdsid toonased inimesi tihti elada nii, et neist räägitaks.

Rahvuslikud mesinädalad

Kõik need lood ja lookesed ei paku aga mitte üksnes rohkelt helget vanamoelist koomikat, vaid ka sisesevaadet 19. sajandi lõpus aset leidnud murrangusse. Oigupoolest võibki neid mälestusi lugeda kui ühte lustlikku käsiraamatut Eesti- ja Liivimaa moderniseerumise kohta. Märkamatult annab teos üpriski korraliku ülevaate nii tehnoloogilistest uuendustest kui ka eestikeelse avalikkuse sünnist: samm-sammult kaardistatakse siin lugemisoskuse ja hariduse levikut ning kirjasõna, ajakirjanduse ja seltsitegevuse edenemist. Samuti peegeldab mäletaja saatus maarahvale alles äsja võimalikuks saanud liikumisvabadust ja sotsiaalset liikuvust: saunikumajast ja kitsast kodukihelkonna ringist jõuab tema elutee Riiga välja.

Iseäranis põnevad on memuaarid argiajaloo seisukohalt. Näeme, kuidas maarahva elus kasvab kiiresti määratu suureks raha roll, levima hakkavad tarbekaubad ja mitmesugused uuendused: Kitzberg meenutab, kuidas jõudsid kohale esimene petrooleumilamp, õmblusmasin, jalgratas, rõngastega pliit. Talupojakesekonnast pärit noorsandile muutub põletavaks küsimuseks esmalt rõivaste ja jalanõude hankimine ülepea, peagi aga hakkab ta juba moodi jälgima. Uusrikaste toel puhkeb Mulgimaal õitsele restorani- ja puhvetikultuur. „Pean ütlema, asjades, mis elumõnusse, mis

gourmandise’i puutuvad, oleme väga tagurpidi läinud.” (Lk 89.) Tasub aga mees hoida, et seda arvab mees, kes sai esimest korda elus hästi süüa alles siis, kui läks tööle kohtukirjutajana.

Selle kõrval on Kitzberg võtnud sihiks kirjeldada ka ühte teist maailma, mis on alles „toa taga”. Sellest, „kuidas inimesed vanasti elasid”, jutustab ta suuresti oma perekonna loo ja venna Jaani „ülesmärkimiste” abil. Teoorjuse ajast ilmekamalt kujutab Kitzberg siiski rahvuslikule liikumisele aluse pannud suurt tõusuaega, 1850. aastail alanud talude päriseksostmist. Milline aga oli tema suhe rahvuslusega? Ajaloolane Ea Jansen on Kitzbergi nimetanud meheks, kes sattus rahvusliku ärkamise mesinädalate keskelt venestusaega. Kunagise jakobsonlase meenutustest ei maksa otsida järjepidevat rahvusliku liikumise kroonikat, küll aga leiab siit ilmekaid kilde toonast õhustikust. Retrospektiivis muutuvad kontrastid muidugi teravamaks: Carl Robert Jakobsoni matustel (1882) valitsenud masendus muudab veelgi kirkamaks tema eluajal rahvuslasi vallanud joovastuse. Tuntumad on siiski Kitzbergi kommentaarid 1880. aastatel alanud venestusele. „Ainult venestamine tuli, kõik muu hää jäi tulemata.” (Lk 181.) Venestamisega sattusid vihma käest räästa alla aga mitte ainult rahvuslased, vaid ka noore Kitzbergi karjäär.

Ärkamisaegseks meheks jäi Kitzberg ka kirjandusmaitselt. „Koidula ja Kreutzwald on minu tähed ja on selleks jäänud, kõik see uus kraam kuni tänapäevani – moodulilled, mis üle ühe päeva ei ulatu ja igaviku märki otsa ees ei kannu.” (Lk 83.) Kummatigi ei saa mälestustest Kitzbergist kui kirjanikust õieti midagi teada. Siin-seal avatakse prototüüpe, ääri-veeri mainitakse tema kirjanduslikke kalduvusi ja lugemishimu: ta loeb „häda korral ka kokaraamatut”. Kuigi avaliku elu tegelaseks sai Kitzberg tuntuks (ja lunastas ka oma „õiguse autobiograafia”) kirjaniku ja ajakirjanikuna, valgestav memuaarid peaasjalikult hoo pis tema pikka ametnikukarjääri: tööd notari, vallakirjutaja, vabrikuaametnikuna.

Mälestusi palistab kahetsus

Sellest hoolimata ei ole tegemist just eduloo vormis elulooga: pigem palistab mälestusteraamatut kerge kahetsus. Kitzberg tõdeb elule tagasi mõeldes korduvalt, et tema paremad aastad on „nagu raisatud ja maha visatud”. Isiklike saavutuste kiitmise asemel pöördub meenutaja pilk ikka ümbrusele. Põhjust ei maksa otsida meenutaja melanhoolset meelelaadist, vaid pigem ajastust, mil tagasihoidlikkus oli normiks. Kultuuriajaloolase Ilmar Talve sõnutsi püsis

FOTO: EESTI KIRJANDUSMUUSEUM

Elule tagasi vaadates muretseb Kitzberg, et paremad aastad on „nagu raisatud ja maha visatud”.

Kitzberg alati oma aja „viksi” mehe ideaalraamides – „ehtsa *fin de siècle*’i härrasmehena on ta kinnine ja suletud”. Samavõrd ajaomaseks võib pidada kurtmist selle üle, et jumal talle „tirtsugi ärimeelt ei ole jaganud”. Oli ju toona, suurte muutuste ajal enese ülestöötamine õhus – ja ka eestlastele esimest korda võimalik. Vaene Kitzberg aga kogus vara asemel ilu.

Teejuht eestlaste memuaaridele

Tuuletallaja lood rikastasid siinset kultuuriajalugu ka seeläbi, et neist sai teejuht järgnevatele eestikeelsete omaelulugudele. Nagu Kitzberg sissejuhatuses isegi mainib, pani ta need kirja ajal, kui „meil ei ole veel sugugi või on alles väga vähe nõndanimetatud memuaarikirjandust” (lk 7). Nii võttis ta eeskuju (balti)sakslaste mälestustest. Kohati aga tekib kiusatus oletada ka koduloo uurimise ja selle eestvedaja Jaan Jungi (1835–1900) mõju, kellest raamatus on korduvalt juttu. Olid ju Kitzbergi esimesed kirjanduslikud katsetused kohaloolised ning ka oma memuaarides tegeleb ta sellega üpriski hooliga. Igal juhul on tema mälestuste panus Mulgimaa, eriti Karksi ja Abja kandi kohaloomesse praeguseks juba vääramatu. ●

August Kitzberg (1855–1927)

Sündis Pärnumaal sauniku pojana.

Lapsena elas ja õppis Abja vallas Penuja külas, kus tema vend Jaan oli koolmeister. Sellega tema kooliskäimine piirduski.

Töötas eri paigus kohtu- ja vallakirjutajana. Pärast vene keele valdamise nõude kehtestamist lahkus 1893 ametist.

Seejärel töötas Kuramaal piirituse- ja Riias vagunivabriku ametnikuna. Sajandivahetusel kolis Tartusse.

Kirjanduses alustas ta 1870. aastatel tõlgete ja jutustustega. Esimene trükiteos oli Eesti Postimehes ilmunud muistend „Kuida õisu ja Kariste järv sündinud” (1874). 1876–1877 ilmus kodulooline teos „Valge kirik kivi-varemete seas”, mis jutustab Karksi linnusest.

Suurema tunnustuse pälvis ajaloolise jutustusega „Maimu” (1892).

Populaarsed on tema Mulgimaa-ainelised külajutud, aga ka lastejutud.

Klassikuks sai Kitzberg tänu näidenditele „Tuulte pöörises” (1906), „Kauka jumal” (1915) jt, aga mõistagi eriti „Libahundile” (1911).

Mälestuste kirjutamist alustas Esimese maailmasõja ajal, need ilmusid 1924–1925. Neist on antud välja korduustrüki nii esimese Eesti Vabariigi ajal (1936), paguluses (1957) kui ka Nõukogude Eestis (1973, kärbetega).

